

Agravista

nr. 19-20 (303-304),
25 decembrie 2020

www.agravista.md CEL MAI COMPLET PORTAL AGRICOL DIN MOLDOVA

CITIȚI ÎN NUMĂRUL CURENT:

**PESTE
CINCI ANI
RISCĂM
SĂ NU AVEM
UNDE
COMERCIA-
LIZA MERELE
MOLDOVEȘTI**

3

**ASORTIMENTUL, PREȚURILE
ȘI CALITATEA DEPARTAMENTELOR
DE FRUCTE ȘI LEGUME DIN
SUPERMARKETURILE DIN CHIȘINĂU
ÎN NOIEMBRIE 2020**

4-6

**GUVERNUL A APROBAT O NOUĂ
LEGE CU SCOPUL DE A SUSȚINE
DEZVOLTAREA ZONELOR RURALE**

9

**MOLDOVA ÎȘI MĂREȘTE
TREPTAT EXPORTURILE DE MERE
CĂTRE RUSIA**

12

**REPUBLICA MOLDOVA:
CU CÂT A SCĂZUT PRODUȚIA
AGRICOLĂ ÎN PRIMELE
NOUĂ LUNI ALE LUI 2020**

14

AGRICULTURA ESTE UN MOD DE VIAȚĂ, ESTE O CIVILIZAȚIE

Realitățile zilei demonstrează necesitatea de a acorda o atenție sporită dezvoltării agriculturii naționale, o ramură defavorizată a economiei Republicii Moldova. La cumpăna dintre ani, venim cu câteva reflecții asupra realităților și perspectivelor de dezvoltare a agriculturii naționale și, bineînțeles, le urăm un sincer "La Mulți Ani!" tuturor agricultorilor, tuturor cetățenilor și cititorilor ziarului "AGRAVISTA".

Agricultura este o ramură importantă a oricărei economii naționale cu funcții dintre cele mai diverse: biologice, sursă principală de activitate economică și de utilizare a forței de muncă, factor ecologic de protecție a mediului ambiant și de luptă împotriva deșertificării în multe zone ale Terrei, un mod de viață, o tradiție tehnică și culturală și, nu în ultimul rând, agricultura este o civilizație.

În Republica Moldova, agricultura continuă să dețină un statut deosebit de important, deși parcurge cel mai profund proces de restructurare de proprietate și sistem de exploatare. A rămas una din ramurile prioritare ale producției materiale,

cu atât mai mult cu cât progresul economic și social al lumii contemporane se află într-o strânsă corelație cu nivelul realizărilor din agricultură și nu poate fi conceput în afara dezvoltării puternice a acestei ramuri de producție.

Spațiul rural are de îndeplinit trei funcții de aprovizionare, de destindere și de echilibru. Aceste funcții pot fi îndeplinite doar dacă el rămâne un spațiu de viață atrăgător și original, dotat cu o bună infrastructură, agricultură și silvicultură viabilă, condiții locale favorabile activităților economice neagricole și un peisaj îngrijit. În general, dezvoltarea rurală trebuie să pornească de la funcțiile

spațiului rural, or fiecare zonă rurală trebuie să îndeplinească, concomitent, trei funcții majore - economică, ecologică și social-culturală.

Performanța sectorului agricol a înregistrat un nivel scăzut. Lipsa competitivității este reflectată de productivitatea scăzută, de creșterea economică redusă și de un deficit al

balanțelor comerciale agroalimentare, având în vedere că agricultura și industria alimentară nu reușesc să țină pasul cu creșterea cererii de produse alimentare, determinată de creșterea economică generală rapidă și nepunând face față competiției străine.

Sfârșit în pag. 2

**Dragi prieteni,
Federația Agricultorilor din Moldova FARM
Vă urează Sărbători Frumoase,
căldură în suflet, bucurie în casă,
sănătate și pâine pe masă!
Fie ca anul care vine să Vă aducă speranța
unui nou început, dragostea celor apropiați,
noi și frumoase realizări!
Cu profundă apreciere, ne exprimăm
încrederea într-o colaborare fructuoasă
și în anul care vine!
Crăciun fericit
și un An Nou binecuvântat!**

LA MULȚI ANI!

Cu respect,
**Aurelia BONDARI,
Director Executiv FARM**

**Vă puteți abona la ziarul nostru
la toate oficiile poștale din țară → 16**

AGRICULTURA ESTE UN MOD DE VIAȚĂ, ESTE O CIVILIZAȚIE

Sfârșit.
Început în pag. 1

Protejarea moștenirii rurale este extrem de importantă în ceea ce privește dezvoltarea turismului rural, ca modalitate de promovare a satelor moldovenești, cu un efect pozitiv asupra atragerii turiștilor, dar și asupra populației locale. Peisajul rural extrem de divers, în mare parte bine conservat, viața la țară cu însemnate componente tradiționale, potențialul agricol și silvic al Republicii Moldova, arhitectura specifică mediului rural sunt factori care favorizează turismul rural. Turismul rural, spre deosebire de celelalte forme de turism, trebuie să fie „difuz”, imperceptibil din punct de vedere al componentei habitale, care să se bazeze pe patrimoniul natural, folcloric, arhitectural și gastronomic specific zonelor agroturistice.

Schimbările climatice din ultimii ani pun presiune din ce în ce mai mare asupra agricultorilor. Temperaturile în creștere și modificarea modelelor de precipitații au provocat inundații, incendii de vegetație, vijelii și alte fenomene extreme.

Într-un sector atât de dependent de condițiile meteorologice, riscurile climatice provoacă cele

mai mari pierderi producătorilor agricoli de talie mică din Republica Moldova, care adesea nu au capacitatea de a-și reveni în urma unor fenomene imprevizibile, mai ales când veniturile lor depind exclusiv de roadele obținute în urma cultivării pământului. Gestionarea eficientă a fenomenelor meteorologice extreme are o importanță deosebită pentru procesul de producție agricolă din țara noastră. Accelerarea trecerii la o economie ecologică, cu emisii reduse de dioxid de carbon, precum și perfecționarea metodelor de evaluare și predicție a impactului variabilității climatice sunt necesare pentru ca agricultura din Republica Moldova să facă față schimbărilor climatice.

În economiile moderne agricultura realizează funcții multiple, dincolo de rolul clasic de furnizor de hrană și alimente pentru populație. Economia rurală este strâns dependentă de agricultură, care a devenit în ultima perioadă o plasă de siguranță pentru populația din comunitățile rurale. Din această perspectivă, agricultura socială constituie una din multiplele semnificații și roluri pe care agricultura le are la nivelul comunităților locale.

Securitatea alimentară este

afectată în mod periodic de condițiile meteorologice. Seceta, inundațiile și alte fenomene naturale extreme (ploiile torențiale, grindina, furtunile și înghețurile) au loc în mod regulat și au un impact semnificativ asupra nivelului de trai și economiei rurale în ansamblu. Secetele recente din 2000, 2003, 2006, 2007, 2010 și 2012 au afectat grav securitatea alimentară și nivelul de trai în mediul rural și au creat șocuri economice semnificative. Cele mai recente secete, din 2012 și din anul agricol 2020, au fost grave, care au dus la scăderi foarte mari ale recoltelor agricole. Temperaturile din luna iunie, în 2012, au înregistrat un nivel cu 3,7-5,1 C mai mare decât media națională. Cantitatea de precipitații a constituit doar 15-60% din norma medie, și temperatura la nivelul solului a ajuns la un nivel record. Efectele temperaturilor ridicate asupra vegetației a dus la o scădere de 20% în zonele de vegetație activă, prețurile la hrana animalelor au crescut, și populația de bovine s-a redus cu 15-20%. Cele mai afectate sunt regiunile din zona de sud. Existența unui sistem de pregătire și conștientizare în domeniul reducerii riscului dezastrului ar fi putut conduce la o mai bună gestionare a crizei, inclusiv ar fi putut reduce scăderea stocului de animale, iar producătorii agricoli cu cunoștințe îmbunătățite și un grad mai înalt de conștientizare ar fi putut contribui la reducerea impactului negativ asupra recoltelor.

Anul agricol 2020, pe care îl petrecem în aceste zile, a fost și acesta unul deosebit de compli-

cat, intemperii climatice afectându-ne grav, efectele pandemiei căzând greu peste sechelele provocate de seceta îndelungată și înghețurile severe din primăvara trecută. Anul acesta, potrivit datelor statistice, avem circa 600 mii de tone de grâu, ceea ce este suficient pentru a asigura securitatea alimentară a țării, chit că rămâne mai puțin pentru export comparativ cu anul 2019, când am avut o producție globală de aproximativ 1 milion 100 mii tone de grâu. O situație similară se atestă și pentru culturile de grupa a doua. A fost colectată o roadă de circa 800 000 tone de porumb, ceea ce este suficient pentru consumul intern, dar nu și pentru export. Un declin esențial a fost înregistrat pe toate pozițiile din sectorul agricol. Banca Mondială estimând o contracție a economiei în 2020 de o magnitudine nemaivăzută de la marea recesiune globală din 2009 și o scădere a PIB de -7,2 procente în 2020. „Pierderile asociate cu câștigurile salariale și scăderea remiterilor din cauza carantinei în Moldova, precum și la principalii săi parteneri economici vor afecta negativ gospodăriile casnice. Anticipăm creșterea sărăciei cu un punct procentual în acest an până la circa 13 procente. O mare parte din activitățile investiționale a fost amânată sau anulată din cauza incertitudinii. Cererea globală astenică, în combinație cu seceta din acest an, vor constrânge exporturile. Pe de altă parte, din cauza consumului anemic pe tot parcursul anului, și importurile se vor contracta; ca rezultat, contribuția exporturilor nete va fi pozitivă. În ceea ce

privește producția, ne așteptăm ca această combinație dintre pandemie și secetă extremă să afecteze majoritatea sectoarelor economiei”, indică un studiu al Băncii Mondiale.

De asemenea, se așteaptă ca majoritatea sectoarelor să-și revină, deși experții Băncii susțin că nivelul anului 2019 va fi atins doar în 2022. „Sectorul agricol își va reveni puternic după recolta slabă din acest an. Deși estimăm că deficitul de cont curent se va micșora în 2020, el se va lărgi treptat pe măsură ce economia începe să accelereze. În mod similar, se preconizează că inflația medie va înregistra valori sub nivelul de 5 procente al țintei pe parcursul anilor 2020-2021, dar va crește pe măsură ce redresarea se intensifică”, mai arată documentul.

Dincolo de fenomenele climatice, acest an agricol a mai cunoscut anumite perturbații, generate de factorul uman. Astfel, cunoaștem protestele agricultorilor pe marginea intenției Guvernului de a crește TVA de la 8 la 12%, fără consultarea agricultorilor și a asociațiilor de profil. Intenția fiind anunțată, au urmat intervenția asociațiilor de profil, care au venit cu o scrisoare comună către autoritățile de resort, care s-au întâlnit cu fracțiunile parlamentare etc. Pe final, a fost găsită o soluție, chit că s-au consumat timp și energie...

Inițiativa ce presupune ca în

retail 50% din mărfurile de pe rafturi să fie de producție autohtonă a fost și ea cap de afiș, ca și aici să fie observate anumite scăpări, care demonstrează că nu sunt stipulați stimulenți pentru agricultori pentru comercializarea producției în retail.

Cu referință la subvenționare, datele preliminare pentru anul curent, după achitarea datorilor pentru 2019 și recepționarea aplicațiilor pentru 2020, arată că, pentru 2021, se atestă un deficit enorm, suma pentru subvenționare pentru anul viitor fiind una extrem de mică. De aici, cu titlu de premieră, acest fond nu poate satisface necesitățile ramurii agricole pentru anul care vine.

O altă distorsiune se atestă pe dimensiunea cooperării agricultorilor. De-a lungul anilor se tot discută identificarea unor stimulenți pentru a promova cooperarea acestora, precum TVA dublă în relațiile dintre membri și cooperativă, necesitatea revizuirii eliminării complete a impozitului pe venit etc., dar toate acestea nu au fost realizate nici în anul 2020.

Pe final, stimați prieteni, este important să fim optimiști, căci anul care vine se arată că are semne bune și că va răsplăti din plin truda agricultorilor. De aici, redacția AGRAVISTA vă urează multă sănătate și succes în toate! La Mulți Ani!

RNDR ESTE UN BUN EXEMPLU DE BUNĂ GUVERNARE

Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală

Adunarea Generală a Rețelei Naționale pentru Dezvoltare Rurală (RNDR) și-a ținut lucrările la Chișinău, pe 8 decembrie curent, în regim online, pe agenda reuniunii figurând subiecte vizând rezultatele activităților desfășurate în anul 2020 și prioritățile RNDR 2021 în procesul de elaborare a politicilor rurale, cât și alte subiecte de actualitate.

În debutul Adunării Generale, participanții au fost salutați de către ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion Perju, care, în alocuțiunea sa, a menționat: „A fost un an dificil, dar rezultatele activității RNDR sunt conforme muncii depuse. Crearea RNDR, și cu suportul Uniunii Europene, reprezintă un succes, iar evenimentul de astăzi este o platformă perfectă pentru desfășurarea unui dialog constructiv și de asigurare a conlucrării eficiente cu toți beneficiarii și actorii RNDR”. În același context, Ion Perju a mai punctat: „Vreau să vă asigur că Guvernul va rămâne un partener de încredere pentru întreaga comunitate rurală și va strădui intens pe promovarea politicilor aferente sporirii nivelului de trai al populației din zonele rurale, dar și creșterii productivității în agricultură. Pentru atingerea acestui

deziderat este nevoie de o deschidere și o consolidare a eforturilor tuturor actorilor antrenati în acest proces, inclusiv a partenerilor externi, dar, nu în ultimul rând, și cu suportul Dvs. RNDR este un bun exemplu de bună guvernare, care aduce toate părțile interesate împreună și încearcă să găsească un consens, pentru a le oferi cetățenilor o viață decentă în mediul rural.”

Cu un cuvânt de salut s-a produs și Ilona Gruenewald, Delegația Uniunii Europene în Moldova, care a specificat că Uniunea Europeană a sprijinit RNDR prin consolidarea contribuției societății civile la procesul de guvernare și a proceselor de dezvoltare din țară, în special față de procesele de dezvoltare rurală, pe cale sustenabilă. „Noi sprijinim inițiativele FARM și LEADER și apreciez foarte mult munca și energia dedicată de către fiecare pentru rețea, deseori pe principii de voluntariat și peste program. Aș vrea să confirm că expertiza și dedicația Dvs. sunt foarte mult apreciate și, mai mult, ne dăm seama de responsabilitățile care vin, mână în mână, pentru a aborda problemele critice identificate și de a implementa recomandările”, a menționat Ilona Gruenewald.

Potrivit agendei, lucrările Adunării Generale au fost continuate de către președintele RNDR, Aurelia Bondari, care a prezentat raportul de activitate 2020 și prioritățile RNDR 2021 în procesul de elaborare a politicilor ru-

rale. În acest context, au fost menționate eforturile depuse pentru elaborarea documentelor de poziție și acțiunile de advocacy desfășurate în 2020. Realizările la subiectul - Facilitarea accesului la apele din bazine acvatice și subterane pentru irigare - fiind prezentate de către Iurie Hurmuzachi, Federația Agricultorilor din Moldova, iar Marina Albu, Asociația Rețeaua Națională LEADER, a prezentat, ulterior rezultatele obținute în domeniul „Dezvoltarea zonelor rurale prin implementarea abordării LEADER”. Sectorul „Dezvoltarea turismului rural în Republica Moldova” a fost prezentat de către Svetlana Lazar, Asociația Națională de Turism Rural, Ecologic și Cultural din Moldova, care a evidențiat atât deficiențele cu care se confruntă turismul rural, cât și aspectele de îmbunătățire a cadrului regulatoriu ce vizează „Casele Rurale”.

Lucrările Adunării Generale au continuat prin prezentarea documentelor de poziție elaborate în baza activității Grupelor Tematice de Lucru 2020 - „Politica de subvenționare pentru agricultură și dezvoltare rurală”, „Dezvoltarea infrastructurii regionale de marketing - centre de logistică pentru producția agricolă” și „Politici de stimulare a cooperării agricultorilor în marketing și/sau prelucrare la scară mică”. Pe finalul reuniunii, după dezbaterile subiectelor abordate, participanții au mai discutat și aprobat, prin exercițiu de vot, subiectele Grupurilor Tematice de Lucru 2021.

Federația Agricultorilor din Moldova FARM

Bd. Ștefan cel Mare 123V
MD - 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01, fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației Agricultorilor:

Cantemir (273) 2 28 53
Drochia (252) 2 70 32
Edineț (246) 2 43 84
Fălești (259) 2 29 51
Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57
Orhei (235) 2 49 55
Râșcani (256) 2 45 84
Ungheni (236) 2 34 55
Cahul (299) 2 14 13

Publicație periodică a Federației Agricultorilor din Moldova | FARM
Agravista

Redactor-șef: Eduard BALAN

Machetare: Victor PUȘCAȘ

Adresa redacției: MD-2004, Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare, 123 V. Tel.: 23-56-98
e-mail: ebalan@agrofarm.md
www.agravista.md

Tiparul executat la tipografia «PRAG-3»

Comanda nr. 476

Tiraj: 3500

PESTE CINCI ANI RISCĂM SĂ NU AVEM UNDE COMERCIALIZA MERELE MOLDOVENEȘTI

Andrei Zbancă, om de știință și practician, consideră strict necesară diversificarea piețelor de desfacere pentru producția horticolă moldovenească, or, bunăoară, peste câțiva ani Federația Rusă își va acoperi necesarul intern de mere din contul producției interne.

- Ce situație se atestă în legumicultura moldovenească și care sunt eventualele perspective ale ramurii?

- Cultivarea legumelor reprezintă cel mai problematic sector, din mai multe motive. În anul 2015 am avut cea mai mare suprafață dedicată cultivării legumelor - 123 000 ha -, iar în prezent avem doar 69 mii ha, de două ori mai puțin. Problemele în sector se iscă, în primul rând, din cauza lipsei de acces la surse de apă pentru irigare, fapt ce i-a determinat pe mulți producători agricoli să renunțe să mai facă afaceri în acest domeniu. În al doilea rând, este extrem de acută problema rețehnologizării ramurii, deoarece, în mare parte, avem tehnologii învechite, de la care obținem producție necompetitivă - recolta mică de legume la hectar mărește considerabil costurile de producere, ceea ce nu permite să concurăm cu prețurile pe piețele locale și regionale. În sectorul legumicol nici astăzi nu avem o asociație sectorială, care să promoveze modernizarea tehnologică și sporirea competitivității, integrarea lanțurilor valorice (stare proaspătă și procesare), dezvoltarea parteneriatelor pentru viitorul sezon agricol și contractarea legumelor din timp, legumicultorii noștri activând individual, fără a-și uni eforturile și cunoștințele pentru a obține performanță la scara întregii ramuri.

- Dar care este situația în domeniul producerii fructelor, ultimii ani fiind înregistrată o creștere considerabilă a volumului producției?

- La fructe avem o altă situație și, ultimii zece ani, spre exemplu, volumul producției a sporit de 2,5 ori. Dacă în 2010 produceam 322 mii tone de fructe, atunci, în 2019, au fost obținute 805 mii tone. În 2018 a fost înregistrat recordul la producerea de fructe în Republica Moldova - 850 mii tone. Această creștere este condiționată de faptul că se măresc suprafețele plantațiilor de fructe, dar și mai important este faptul ce ține de modernizarea tehnologiilor, sporirea recoltelor la hectar, plantarea de livezi intensive și super-intensive. Producătorii agricoli au realizat un adevăr: cu cât este mai intensivă tehnologia aplicată, cu atât sunt utilizați mai eficient factorii de producere - terenul, forța de muncă și resursele financiare. Astfel, a fost realizat faptul că, decât să ai 5 ha de măr obișnuit MM106, mai bine e să ai un ha de livadă super-intensivă, deoarece se obține același profit (calitatea fructelor în livezile super intensive este net superioară și tot mai des solicitate de clienții finali).

Desigur, diferă investițiile, dacă pentru 1 ha de livadă obișnuită sunt necesari 100 000 lei, atunci pentru o livadă super-intensivă, cu suport și cu plasă antigrindină, ar fi necesară o sumă estimativă de circa 900 000 lei. Din diferite rațiuni, unii ar fi tentați să planteze livezi obișnuite, care vor avea o viață de 25-30 de ani, în comparație cu o livadă super-intensivă de măr, cu o viață de 12-15 ani. Dacă profitul cumulativ pe perioada de utilizare la livada de măr obișnuită este de circa 1 milion de lei, atunci la livada super-intensivă această cifră este cu mult mai mare - 4-8 milioane de lei, în dependență de gama sortimentală și prețurile de realizare a producției.

Important, este necesar să fie conștientizate niște adevăruri testate în practica mondială și națională - mai bine și mult mai rentabil este să investești în livezi super-intensive, deoarece și veniturile vor fi cu mult mai mari. La rândul său, autoritățile de resort ale statului trebuie, prin politica de subvenționare, să faciliteze acele domenii care sunt prioritare și care vor oferi posibilitate fermierilor să dezvolte afaceri profitabile, de durată.

- Cum livezile intensive și super-intensive presupun din start sisteme de irigare, ce trend se atestă în domeniu ?

- Pentru sectorul horticol cât și în genere pentru agricultură, reziliența climatică reprezintă una din cele mai mari probleme și provocări, or atunci când vrem să plantăm livezi este necesar să studiem minuțios sectoarele unde ne propunem să investim. Potrivit unui

concept, este necesar ca plantațiile horticole să fie plasate în lunca râurilor mari - Nistru și Prut -, ca să facilităm accesul sursă durabilă de apă pentru irigare. O altă provocare ține de faptul că majoritatea trec la tehnologia conservativă la plantațiile multianuale, cu înierbarea pe rând, ca să putem conserva umiditatea, și tot mai mulți încep să practice tehnologii prietenoase mediului, prin eficiențizarea sau limitarea utilizării preparatelor de uz fitosanitar, prin introducerea diferitor softuri și posibilități moderne de monitorizare a bolilor și dăunătorilor, gen capcane cu feromoni, stații meteo autonome etc. În amplasare și procesul de digitalizare a sectorului, care să ofere posibilitatea menținerii calității solului, managementul nutrienților, parametrii climatici - temperatura și umiditatea etc.

Viitorul aparține digitalizării businessului agricol, ceea ce le va facilita horticultorilor capacitatea de a lua decizii mult mai corecte

și într-un timp mai restrâns. A fost adoptat regulamentul de utilizare a apelor subterane în scopuri de irigare, vecinii noștri, Ucraina și România, de multă vreme utilizând deja această posibilitate. Este adevărat că nu toate apele subterane sunt bune pentru irigare și, de aici, este necesar de procedat la operațiuni de filtrare, ca să nu calcinizăm solul.

Important, sinergia educației, extensiunii, business și lanț valoric în sectorul horticol trebuie dezvoltată. Seceta severă din anul agricol 2019-2020 le dictează horticultorilor să procedeze la identificarea de posibilități de irigare din fântâni arteziene, cu amenajarea de bazine de acumulare artificiale. Aceasta ar permite scoaterea livezilor din stresul provocat de secetă pentru perioade critice cu aplicarea irigației doar prin picurare (cel mai eficient mod de utilizare a apei). Pentru acest tip de irigare avem condiții prielnice, fiind oferite subvenții de către stat. Rămâne doar să fie și cadrul legal operațional pe deplin funcțional, pentru ca fermierii să poată realiza investiții pentru diminuarea efectelor secetei.

- Dar ce ne facem, în perspectivă imediată, cu desfacerea producției horticole moldovenești, care vor fi piețele pentru comercializarea acestora ?

- În domeniul horticol, una din cele mai mari probleme ține de comercializarea producției. Regula de aur a marketingului ne spune că mai mult de 40% de volumul producției nu trebuie să fie poziționată pe o singură piață, pe când la noi se atestă o realitate, bunăoară, când 98% din merele moldovenești sunt comercializate pe piața rusă. Această piață este una instabilă, ba și puterea de cumpărare a potențialilor consumatori ai producției moldovenești s-a diminuat considerabil. Cunoaștem că această piață este supusă unor intervenții arbitrare ale factorului politic, ceea ce dictează necesitatea diversificării

piețelor de desfacere. Pe moment nu avem un instrument clar și coerent în domeniul diversificării pieței de desfacere, chiar dacă avem și realizări în domeniu, precum dreptul de a livra pe piața europeană 40 mii tone de mere fără de taxe vamale. În practică, însă, s-a adevărit că noi livrăm doar circa 8 mii tone de mere pe această piață. Pentru strugurii de masă piața este mai diversificată, 60% de struguri fiind exportați în Uniunea Europeană și doar 40% pe piața CSI. Cu referință la

sâmburoase, o bună parte se exportă în UE, nucile preponderent merg către această piață. Piața Uniunii Europene este interesantă pentru horticultorii moldoveni, dar este necesar să livrăm produse de calitate. Se estimează că volumul producției de mere va ajunge în Republica Moldova, peste câțiva ani, la 850 mii de tone, din care circa 60% sunt merele de toamnă. De aici, este necesar să cunoaștem care este dinamica internațională: acum trei ani Federația Rusă importa circa 750 mii tone de mere, dar, an de an, s-a atestat că producția lor internă crește anual cu 100-150 mii de tone de mere, ceea ce va permite acoperirea necesităților interne în vreo cinci ani. De aici, este imperativ necesar să gândim în perspectivă și să diversificăm piețele de desfacere a producției horticole moldovenești.

Consolidarea eforturilor tuturor actorilor din lanțurile valorice și facilitarea cadrului legal prietenos sectorului horticol sunt premisele majore ce vor asigura dezvoltarea durabilă a sectorului și sporirea competitivității producției.

- Vă mulțumim pentru interviu !

ASORTIMENTUL, PREȚURILE ȘI CALITATEA DIN SUPERMARKETURILE DIN CHIȘINĂU (MOLDOVA)

Echipa internațională a proiectului EastFruit a efectuat un audit al departamentelor de fructe și legume ale lanțurilor de supermarketuri din Chișinău (Moldova). Sondajul a fost realizat simultan și utilizând aceeași metodologie ca și în alte orașe - Kiev, Odesa și Dnipro (Ucraina), Tbilisi (Georgia), Khujand și Dușanbe (Tadjikistan), Tașkent (Uzbekistan), în perioada 24-25 noiembrie 2020.

În acest articol, noi oferim o analiză detaliată a comerțului cu fructe și legume în lanțurile de supermarketuri din capitala Moldovei. În total, reprezentanții echipei au vizitat 20 de magazine, care reprezintă principalele lanțuri de supermarketuri din acest oraș, rezultatele fiind comparate cu cele din perioada similară a lui 2019.

Trebuie remarcat faptul că monitorizarea a acoperit același număr de puncte de vânzare cu amănuntul, atât anul trecut, cât și anul acesta. Anul acesta, însă, au avut loc unele modificări care au fost raportate în publicație în urma rezultatelor auditului anterior, care a avut loc în perioada 29-30 iunie 2020. În special, merită reamintită preluarea rețelei IMC MARKET de către rețeaua LINELLA, precum creșterea retailului din capitală odată cu apariția pe piață a lanțului internațional de supermarketuri KAUFAND, un nou mare operator de retail în Moldova. Rețelele incluse în auditul nostru sunt prezentate mai jos.

Principalele criterii pentru evaluarea cuprinzătoare au fost:

- asortimentul, adică numărul total de articole de fructe și legume proaspete prezentate pe rafturile departamentului din supermarket;

- calitatea produsului, adică conformitatea fructelor și legumelor proaspete din departamentul magazinelor cu standardele optime de calitate pentru consumator;

- calitatea departamentului, adică cât de informativ și comod este departamentul de legume și fructe proaspete pentru consumatori și cât de politicos și de informat este personalul;

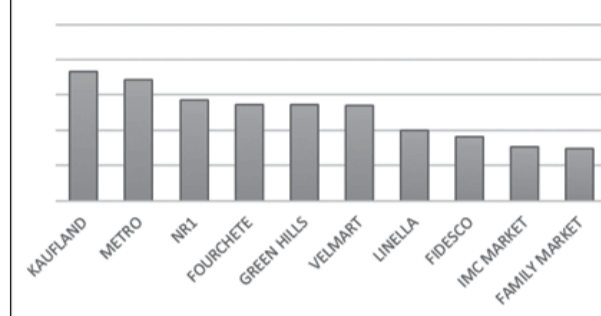
- prețul produsului, adică prețul principalelor grupe de fructe și legume proaspete oferite consumatorilor.

Vă sugerăm să vă familiarizați cu ratingul lanțurilor de supermarketuri pentru fiecare dintre criteriile de evaluare de mai sus, precum și să comparați situația actuală cu cea de la monitorizare similară din noiembrie 2019.

ASORTIMENTUL PRODUCȚIEI

Evaluarea după criteriul "asortimentul producției" depinde de numărul total de fructe și legume proaspete de pe rafturile supermarketurilor. În acest caz, se numără anume pozițiile categoriei „fresh”, iar nucile, fructele uscate, conservele sau legumele murate etc. nu

Рейтинг супермаркетов Кишинева по ассортименту продукции, ноябрь 2019 г

sunt luate în considerare.

Timp de un an s-a modificat semnificativ ratingul supermarketurilor din Chișinău, după criteriul „asortimentul producției” din departamentele de fructe și legume. În aproape toate rețelele acoperite de monitorizare, asortimentul acestor departamente s-a extins. Creșterea sortimentului a fost, în medie, de aproximativ 20%.

Liderul ratingului după acest criteriu este lanțul METRO Cash & Carry (denumit în continuare METRO). Rețeaua a crescut de la a doua poziție, în noiembrie 2019, la prima în aceeași perioadă a lui 2020. Pe lângă cel mai mare sortiment de produse convenționale din fructe și legume, supermarketurile METRO au atras atenția și cu un mare departament de produse BIO (organic), în care se comercializează produse sub marca

locuri, la sfârșitul ratingului. Cu toate acestea, chiar și în aceste rețele asortimentul s-a extins, în comparație cu anul trecut, ceea ce, însă, nu a fost suficient pentru a crește în rating.

O poziție stabilă referitor la asortimentul de fructe și legume este atestată în rețeaua GREEN HILLS. O ușoară scădere (cu 6%) a produselor de bază din departamentul de fructe și legume, în urma rezultatelor monitorizării din 2020, a fost observată doar în rețeaua FOURCHETTE.

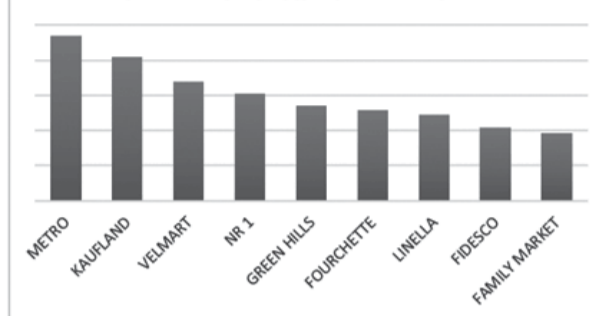
În concluzie, putem spune că în diferite rețele de supermarketuri din Chișinău asortimentul de fructe și legume (și nu numai în ceea ce privește numărul de articole de bază) a variat semnificativ. Aproape fiecare rețea se concentrează în mod clar pe o anumită categorie de clienți - în funcție de puterea lor de cumpărare și de preferințele consumatorilor. De asemenea, s-a remarcat faptul că, în unele rețele, aceste diviziuni sunt încă subevaluate. Ca urmare, produsele de pe rafturi pot fi aranjate haotic, nu se iau în considerare regulile de afișare și „vecinătatea” optimă a produselor. În special, acest lucru se aplică departamentelor de fructe și legume din supermarketurile lanțurilor FIDESCO și GREEN HILLS, dar vom vorbi detaliat despre aceasta în secțiunile corespunzătoare ale auditului nostru.

CALITATEA PRODUCȚIEI

Evaluarea după criteriul calității producției este direct opusă volumului legumelor și fructelor cu defecte în asortimentul total de articole de fructe și legume de pe rafturile supermarketurilor. Produsele cu defecte sunt cele putrede, sparte, deteriorate, deformate, decolorate, precum și cele care nu îndeplinesc cel puțin standardele minime de calitate.

În procesul de evaluare a rețelelor de supermarketuri din Chișinău după criteriul calității fructelor și legumelor disponibile pe rafturile departamentelor respective, au fost observate numeroase modificări, care s-au produs de-a lungul anului. În 2020, este pozitiv faptul că este cam la același nivel calitatea produselor oferite de supermarketuri. Drept urmare, patru rețele de marketuri au ocupat, în același timp, primul loc în rating conform criteriului de calitate

Рейтинг супермаркетов Кишинева по ассортименту продукции, ноябрь 2020 г

al produselor din fructe și legume: LINELLA, NR1, KAUFAND și METRO. Din punct de vedere vizual, diferențele de calitate a fructelor și legumelor oferite de aceste rețele sunt nesemnificative.

Este de remarcat faptul că, în 2020, în grupul liderilor a cedat oarecum teren NR1. Rețeaua METRO poate fi menționată în mod deosebit, având în vedere faptul că a ajuns în grupul liderilor, în comparație cu poziția sa de anul trecut în clasament. La momentul auditului, nu existau încălcări în ceea ce privește calitatea produselor în magazinele acestor rețele sau existau abateri minore, care nu afectau percepția calității produsului.

Într-un anumit sens, este surprinzător faptul că rețeaua FAMILY MARKET a crescut și a ajuns pe locul al doilea (imediat după grupul liderilor), de la „adâncurile” ratingului de anul trecut. În timpul monitorizării au fost atestate doar câteva încălcări ce țin de calitatea producției și, în termeni cantitativi, producția cu defecte a constituit aproximativ 1,7% din toate fructele și legume prezente pe rafturile magazinelor acestor rețele.

Al treilea loc le revine rețelelor FOURCHETTE și VELMART, urmate, pe penultimul loc, de FIDESCO. În comparație cu rezultatele de anul trecut, cea mai interesantă situație se observă în cazul rețelei FOURCHETTE, care a părăsit grupul de lideri, din clasamentul din noiembrie 2019. În aceste rețele ponderea legumelor și fructelor de proastă calitate a fost mai mare și s-a ridicat la 2-2,4% din numărul total de fructe și legume afișate pe rafturile magazinelor.

Ultimul loc în ratingul calității produselor, ca și anul precedent, este ocupat de rețeaua GREEN HILLS. Încercarea de a compara situația actuală cu cea din noiembrie 2019 nu denotă nicio tentativă de a îmbunătăți situația. Dimpotrivă, situația ce ține de calitatea legumelor și fructelor din rețeaua de supermarketuri GREEN HILLS s-a deteriorat, vizual, de-a lungul anului.

În general, în 2020, cele mai mari abateri de la standardele de calitate dorite pentru fructe și legume, oferite în rețelele de supermarketuri, au fost observate în următorul grup de legume - cartofi, morcovi, ceapă; în grupa fructelor - pere, rodie, curmale, lămâie și struguri de masă.

Cu toate acestea, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, moni-

torizarea din noiembrie 2020 denotă o îmbunătățire a calității produselor, cu aproximativ 15%, în departamentele de fructe și legume din supermarketuri. Reamintim că, în 2019, un audit efectuat de EastFruit a relevat numeroase încălcări ale calității fructelor și legumelor proaspete oferite în rețelele de retail.

CALITATEA DEPARTAMENTULUI

La rândul său, evaluarea conform criteriului „calitatea departamentului” se face în conformitate cu trei subcriterii:

- informativitate, adică cât de informativ este departamentul pentru consumator, cât de lizibile sunt etichetele de preț, dacă țara și regiunea de origine a produsului sunt indicate, dacă materialele suplimentare despre produs sau producător sunt disponibile pentru consumatori etc;

- merchandising, adică, vizual, cât de plăcut este departamentul pentru consumator, dacă este curat, în ce recipiente sunt prezentate fructele și legumele proaspete, dacă există elemente decorative în departament, cât de logic sunt plasate produsele etc;

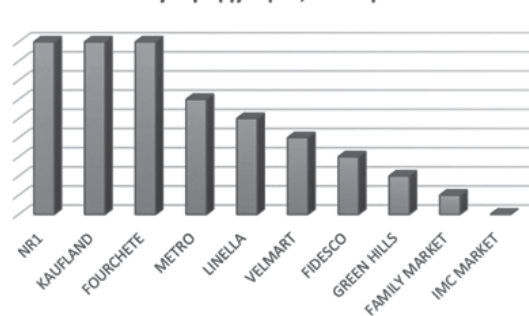
- confort, adică cât de confortabil și convenabil este departamentul pentru consumator, dacă există suficient spațiu pentru trecere și pentru cărucioare, dacă este ușor să cântărești și să obțineți produsele, cât de prietenos este personalul, cât de bine cunosc reprezentanții departamentului produsele de pe rafturi și dacă sunt gata să-și ajute clienții etc.

Rețeaua KAUFAND rămâne liderul ratingului pentru Chișinău, în ceea ce privește calitatea departamentului de fructe și legume. Dar, conform rezultatelor monitorizării din noiembrie, rețeaua METRO s-a apropiat mult de standardele acestei rețele. În acest context, trebuie de menționat faptul că, în 2020, în rețeaua METRO s-a realizat reconstrucția și reamenajarea departamentelor de fructe și legume, ceea ce a avut un efect pozitiv asupra pozițiilor METRO. În general vorbind, rețeaua METRO merită complimente suplimentare, deoarece se poziționează ca o rețea de comerț cu ridicata și nu îi este ușor să concureze, în ratingurile de calitate ale departamentelor de produse, cu magazinele premium. Cu toate acestea, chiar și aici arată rezultate excelente.

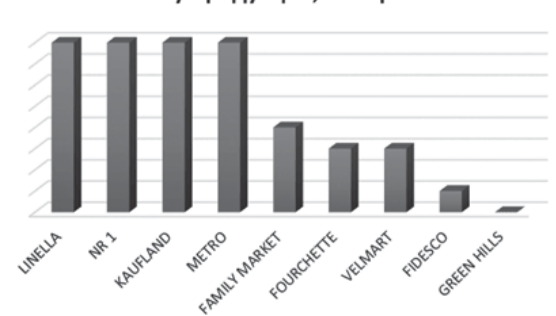
Aceste două rețele sunt cu peste 10%, după numărul de puncte acumulate, înaintea rețelelor clasate pe locul doi - NR1 și FIDESCO. LINELLA, care se află pe locul cinci, este doar puțin în spatele lor (șiși păstrează poziția de anul trecut în rating).

Trebuie remarcat faptul că, în noiembrie 2020, potrivit criteriului „calitatea departamentelor de fructe și legume” ale rețelei, în ansamblu, se demonstrează o creștere de 7%. În primul rând, acest lucru a avut loc ca urmare a creșterii ratingului rețelei METRO, datorită reorganizării departa-

Рейтинг супермаркетов Кишинева по качеству продукции, ноябрь 2019 г.

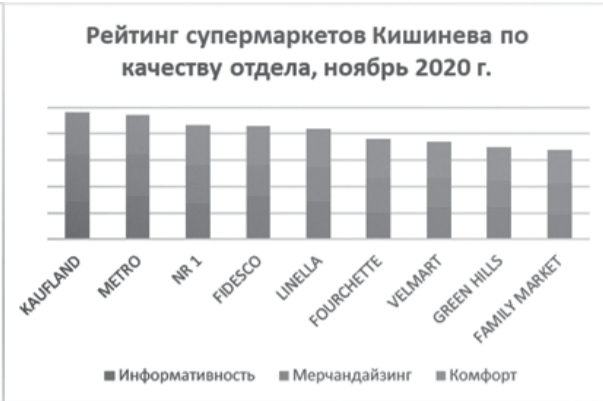
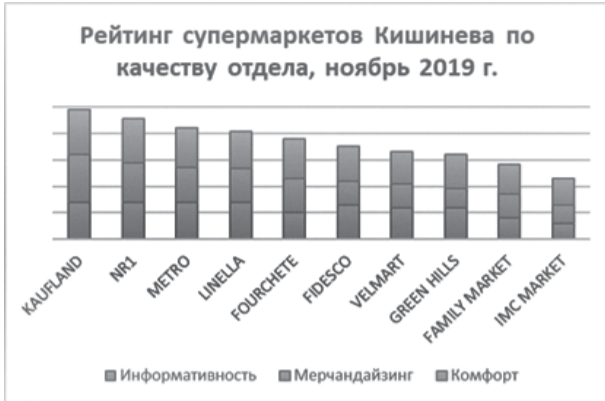

Рейтинг супермаркетов Кишинева по качеству продукции, ноябрь 2020 г.

DEPARTAMENTELOR DE FRUCTE ȘI LEGUME ÎN NOIEMBRIE 2020

AUDIT CU AMĂNUNTUL REALIZAT DE EASTFRUIT

mentelor sale de fructe și legume. În al doilea rând, nivelul general al rețelelor, conform acestui criteriu, a crescut datorită retragerii de pe piață a rețelei IMC MARKET, care se afla pe ultimul loc în clasament, în 2019, care a avut atunci un efect negativ asupra calității produselor în general.

Nivelul conținutului informațional, cu scopul de a informa mai bine consumatorii despre produsele din rețelele de supermarketuri din Chișinău, este de obicei destul de scăzut. Adesea nu sunt indicate țara de origine și alți parametri importanți. În aceste cazuri, consumatorul poate evalua doar „cu ochii”, dacă produsele sunt locale sau de import. Iar cunoașterea acestor detalii este foarte importantă pentru consumatorul conservator moldovean. De aici, promovarea produselor locale dă întotdeauna un rezultat foarte bun, sub formă de creștere a vânzărilor.

Conform acestui subcriteriu, anul acesta s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire față de 2019, cu aproximativ 5%. Schimbările în bine, în special, au fost realizate de rețelele METRO și FIDESCO. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că toate rețelele de supermarketuri trebuie să îmbunătățească situația, în conformitate cu acest criteriu, ceea ce presupune de a plasa etichete de preț lizibile și etichete cu cât mai multă informație posibil despre produs.

În ceea ce privește merchandisingul, în Chișinău de asemenea se observă schimbări în bine. Creșterea nivelului de merchandising în noiembrie 2020, comparativ cu aceeași lună din 2019, s-a ridicat la un impresionant 14%. Diferențele sunt observate în aspecte ale marketingului, cum ar fi plasarea rațională și atractivă a fructelor, legumelor, pomușoarelor, plantelor în departamentele de magazine bine localizate, precum și în mod eficient decorate și iluminate. Un avantaj suplimentar este amplasarea unui departament de produse frumoase și luminoase chiar la intrarea în magazin, deoarece acest lucru creează o atitudine pozitivă pentru consumatori și îmbunătățește vânzările nu numai în departamentul de produse, ci și în toate celelalte. În plus, departamentele de înaltă calitate, cu un asortiment larg de produse, contribuie la fidelizarea clienților. Este important de menționat că, în 2020, unele rețele au obținut o creștere semnificativă a traficului de vizitatori către departamentele de fructe și legume doar prin îmbunătățirea logisticii procesului de autoservire (comoditatea alegerii fructelor de către client, procesul de cântărire etc.).

În acest caz, rețelele KAUF LAND și METRO pot servi drept exemplu, ele au un afișaj vizual și ușor de selectat al produselor, precum și etichete care indică produsele locale, dar și un departament special dedicat pentru produsele din categoria BIO (organică).

Conform criteriului de evaluare a confortului și comodității departamentelor de fructe și legume pentru cumpă-

rător și calitatea serviciilor oferite, au existat unele modificări pozitive, care au dus la o creștere a scorului agregat cu 3%. Aceasta se referă la indicatori precum competența consultanților din aceste departamente, afabilitatea și disponibilitatea de a îndeplini cerințele consumatorilor. Cu toate acestea, în rețelele NR1 și KAUF LAND membrii grupului de cercetare au observat cazuri în care consultanții, din anumite motive, nu au putut răspunde la întrebări simple despre produse. În schimb, în comparație cu situația de anul trecut, consultanții au fost mai receptivi în rețelele FIDESCO, FAMILY MARKET și VELMART, ceea ce a oferit acestor rețele un avantaj în evaluarea subcriteriilor.

PREȚUL PRODUCȚIEI

Evaluarea supermarketurilor conform criteriului „preț” al setului de bază de fructe și legume, ca și până acum, a fost realizată pe baza unei comparații a prețurilor pentru următoarele grupe de produse: fructe (măr, banană, portocală, mandarină, lămâie, struguri de masă), legume pentru setul de bors (cartofi, varză albă), ceapă, morcovi, sfeclă), legume de seră (roșii, castraveți).

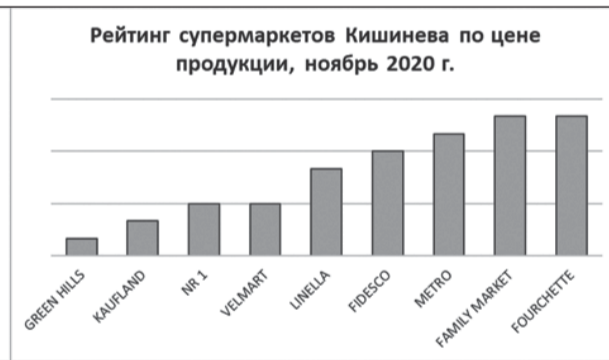
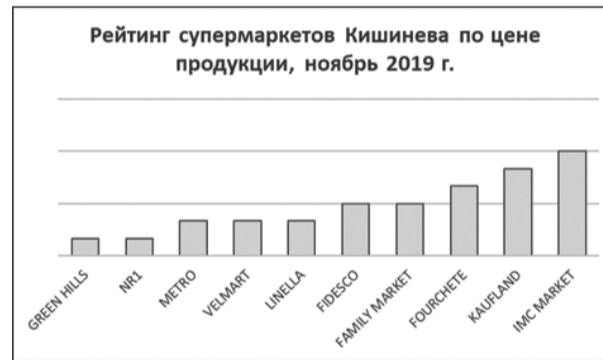
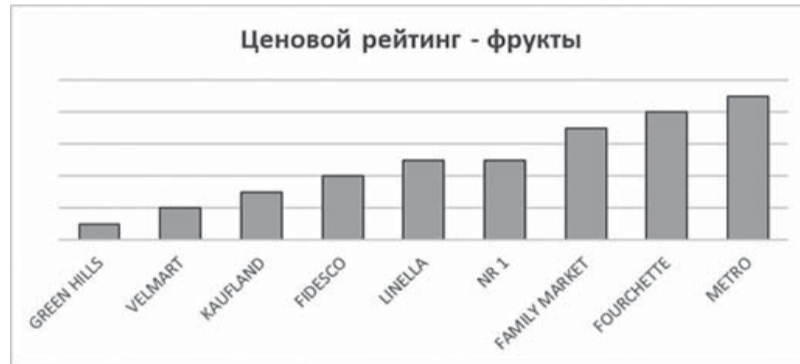
Ca și mai înainte, cele mai mici pre-

țuri și calitatea serviciilor oferite, au existat unele modificări pozitive, care au dus la o creștere a scorului agregat cu 3%. Aceasta se referă la indicatori precum competența consultanților din aceste departamente, afabilitatea și disponibilitatea de a îndeplini cerințele consumatorilor. Cu toate acestea, în rețelele NR1 și KAUF LAND membrii grupului de cercetare au observat cazuri în care consultanții, din anumite motive, nu au putut răspunde la întrebări simple despre produse. În schimb, în comparație cu situația de anul trecut, consultanții au fost mai receptivi în rețelele FIDESCO, FAMILY MARKET și VELMART, ceea ce a oferit acestor rețele un avantaj în evaluarea subcriteriilor.

ăta moldovenească în urmă cu aproximativ 15 luni și a stabilit imediat noi standarde de vânzare cu amănuntul în țară. Datorită acestui fapt, rețeaua a ocupat primul loc în clasament la categoria calității fructelor și legumelor proaspete oferite și calitatea departamentelor, al doilea în clasament în ceea ce privește asortimentul produselor și prețuri.

FRUCTE

La momentul evaluării, cele mai mici prețuri pentru fructe din Chișinău

țuri la legume și fructe erau în rețeaua de supermarketuri GREEN HILLS, care anul acesta continuă să fie lider în clasament după acest criteriu. Cu toate acestea, la cel mai accesibil preț, rețeaua nu vinde produse de cea mai înaltă calitate și a existat, de asemenea, un procent ridicat de defecte, iar departamentele nu s-au distins prin comoditate, calitate și conținut informațional.

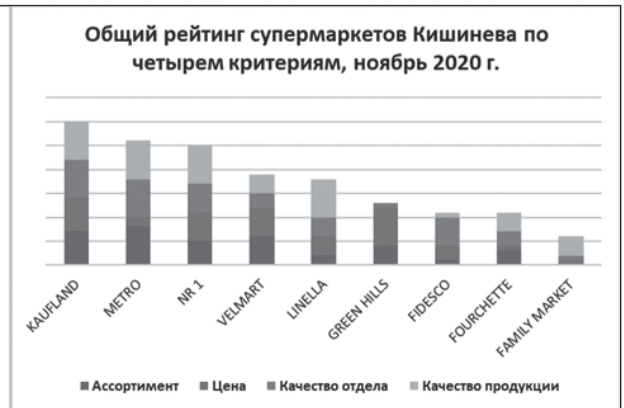
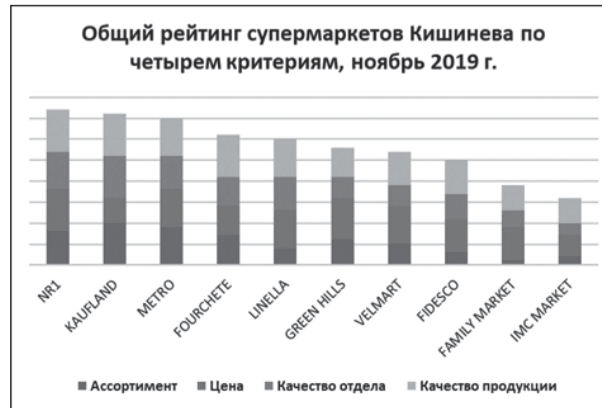
Vom remarca, totodată, că la analiza prețurilor nu am luat în considerare produsele care nu corespund standardelor minime de calitate, adică cele pe care le-am clasificat-o drept „rebut”. În consecință, ratingul a inclus numai prețurile pentru produsele care respectă standardele.

Locul al doilea în clasament, în conformitate cu rezultatele monitorizării din noiembrie 2020, a fost ocupat de rețeaua de supermarketuri KAUF LAND. Aceasta reprezintă o realizare importantă, deoarece, în noiembrie 2019, KAUF LAND se afla pe penultimul loc al acestui rating, iar principalul reproș al consumatorilor ținea de nivelul ridicat al prețurilor la legume și fructe. Anul

erau în rețeaua GREEN HILLS, iar cele mai mari - în rețeaua METRO. În medie, outsiderul a oferit fructe la un preț cu 36% mai mare decât prețul rețelei lider în categoria „prețuri mici”, ceea ce nu este atât de rău.

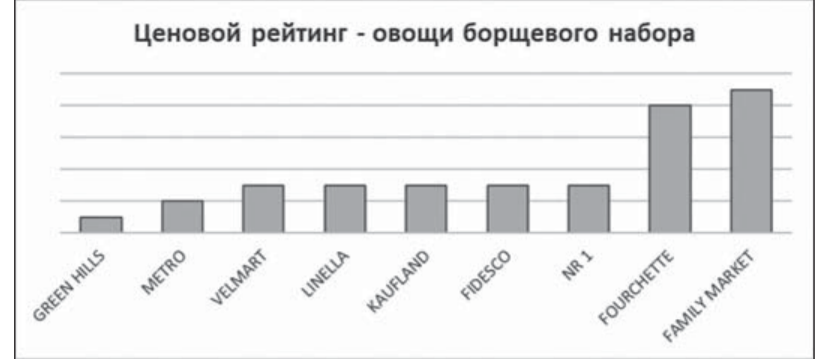
LEGUME

De asemenea, în perioada de monitorizare în rețeaua GREEN HILLS au fost observate cele mai mici prețuri la legumele tradiționale din setul de bors, iar cele mai mari prețuri au fost atestate

în rețeaua FAMILY MARKET. Diferența dintre prețurile liderului și anti-lider a fost de 34%.

pentru setul principal de fructe și legume), a fost obținut un rating general al rețelelor de supermarketuri.

La momentul auditului, cele mai mari prețuri din Chișinău pentru legumele de seră s-au atestat în rețelele FOURCHETTE și FAMILY MARKET, iar prețurile nu diferă semnificativ. Prețurile oferite de outsiderii ratingului

Conform unei evaluări cuprinzătoare, în noiembrie 2020 rețeaua KAUF LAND a devenit lider în clasament. Ea a deținut aceeași poziție de lider în iunie 2020, împreună cu rețeaua NR1. Rețeaua KAUF LAND a intrat pe pia-

ta moldovenească în urmă cu aproximativ 15 luni și a stabilit imediat noi standarde de vânzare cu amănuntul în țară. Datorită acestui fapt, rețeaua a ocupat primul loc în clasament la categoria calității fructelor și legumelor proaspete oferite și calitatea departamentelor, al doilea în clasament în ceea ce privește asortimentul produselor și prețuri.

Al doilea loc în clasamentul global 2020 este ocupat de rețeaua METRO, care se afla pe locul trei în 2019. Rețeaua a luat anumite măsuri care i-au permis să-și îmbunătățească poziția în clasament. Cea mai eficientă măsură s-a dovedit a fi extinderea asortimentului de produse proaspete în departamentul de fructe și legume, inclusiv secțiunea pentru fructe și legume organice importate (BIO), care reprezintă 15% din asortimentul total. Astfel, rețeaua METRO a devenit lider în clasament în ceea ce privește sortimentul, precum și calitatea produselor și calitatea departamentelor. Dar pe baza analizei prețurilor, lanțul pierde semnificativ în fața concurenților, stabilind aproape cele mai mari prețuri, în special pentru fructe.

În noiembrie 2020, rețeaua NR1 a coborât de pe primul loc, pe care l-a ocupat în noiembrie 2019, pe locul al treilea, cedând poziții pentru rețelele KAUF LAND și METRO. În ceea ce privește calitatea produsului, acesta se află încă în grupul de lideri, dar a pierdut puncte de rating din cauza altor criterii.

Rețeaua de supermarketuri VELMART se află pe locul patru în clasament, care a fost ocupat de rețeaua FOURCHETTE în aceeași perioadă a

au fost cu 27% mai mari decât cele ale liderului.

KAUF LAND este din nou lider în ratingul departamentelor de fructe și legume din supermarketurile din Chișinău în noiembrie 2020

RATING GENERAL

Pe baza evaluărilor rețelelor de supermarketuri în conformitate cu patru criterii principale (asortimentul produselor, calitatea, calitatea departamentului de fructe și legume și prețurile

ASORTIMENTUL, PREȚURILE ȘI CALITATEA DEPARTAMENTELOR DE FRUCTE ȘI LEGUME DIN SUPERMARKETURILE DIN CHIȘINĂU (MOLDOVA) ÎN NOIEMBRIE 2020

AUDIT CU AMĂNUNTUL REALIZAT DE EASTFRUIT

anului 2019. În 2020, rețeaua VELMART demonstrează o îmbunătățire a performanței în ceea ce privește extinderea asortimentului produselor, dar și în cele ce țin de prețuri, inclusiv a prețurilor de reducere. Urmează LINELLA și GREEN HILLS, care păstrează aceleași locuri în clasament ca și anul trecut.

La baza piramidei se află rețelele FIDESCO și FOURCHETTE. Primul dintre acestea a cedat concurenților în ceea ce privește calitatea și asortimentul produselor, iar al doilea - în toate criteriile de evaluare, dar mai ales în ceea ce privește „prețul”.

Și, în cele din urmă, ultimul loc în clasament este ocupat de PIAȚA FAMILIEI. Conform criteriilor de evaluare, această rețea a cedat tuturor concurenților, în special conform criteriului „sortiment de produse proaspete” - care este foarte organic. Rețeaua este, de asemenea, inferioară în ceea ce privește calitatea departamentului și prețul.

Amintim aici că, timp de câțiva ani, rețeaua IMC MARKET a ocupat ultimele locuri în multe ratinguri. Și, în cele din urmă, această rețea nu a putut rezista concurenței și a părăsit piața moldovenească, iar locul său a fost luat de rețeaua LINELLA, care a cumpărat afacerea.

Din această cauză, ratingul departamentelor horticole din supermarketuri, realizat de EastFruit pe baza rezultatelor unui audit independent, este un bun barometru al stării afacerii supermarketurilor în general, în ciuda faptului că se referă doar la comerțul horticol în rețele. Doar anume departamentele de fructe și legume sunt cele mai importante astăzi pentru rețea, pentru poziționarea acesteia, fluxul de clienți și bonul de plată mediu. În consecință, rețelele FIDESCO și FOURCHETTE, dar mai ales FAMILY MARKET, ar trebui să acorde mai multă atenție dezvoltării comerțului cu fructe și legume în magazinele lor, dacă vor să își asigure afacerea în viitor.

În plus, suntem încrezători că acest audit va fi util pentru fiecare rețea, deoarece vă permite să identificați perspective pentru îmbunătățirea performanței afacerii.

POZIȚIONAREA REȚELOR DE SUPERMARKETURI ÎN CHIȘINĂU

Auditul nostru ne permite să arătăm poziționarea reală a rețelelor de supermarketuri din Chișinău în materie de comerț cu fructe și legume. Poate diferi de cele declarate sau dorite și se poate modifica, în funcție de schimbările în eficiența concurenților.

În opinia noastră, este un instrument util pentru a ajuta managerii de lanțuri să identifice potențialul de îmbunătățire a performanței supermarketurilor.

Pentru poziționare, corelăm prețul unui set de bază de legume și fructe proaspete cu trei criterii de evaluare (sortiment, calitate produs și departament), plasând lanțurile de supermarketuri în matricea de poziționare în conformitate cu următoarele reguli:

- cu cât se află supermarketul mai în dreapta, cu atât prețurile sunt mai atractive pentru setul principal de legume și fructe proaspete pe care le oferă clienților săi;

- cu cât este mai mare supermarketul, cu atât este mai mare nota pe care a primit-o în ceea ce privește sortimentul, calitatea fructelor și legumilor și departamentul corespunzător;

Astfel, matricea vă permite să plasați lanțuri de supermarketuri în unul din cele patru segmente:

1. optim - magazine care oferă consumatorilor atât prețuri rezonabile, cât și o calitate destul de ridicată a produselor, departamentelor și sortimentelor;

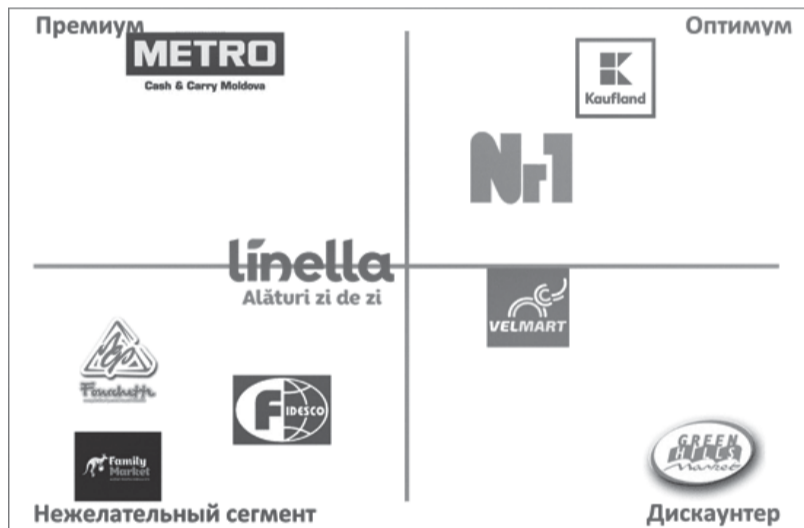
2. premium - magazine care oferă consumatorilor produse, departamente și sortimente de înaltă calitate, dar prețuri mai puțin atractive;

3. discounter - magazine care oferă consumatorilor lor prețuri destul de atractive, dar calitate scăzută a produselor, departamentelor și sortimentelor;

4. segment nedorit - magazine care oferă produse de calitate scăzută într-un departament nu de cea mai bună calitate, nu cu cel mai larg asortiment, dar la un preț ridicat. Un astfel de magazin poate supraviețui numai dacă nu există concurență sau are o amplasare foarte avantajoasă a punctului de vânzare, sau pentru poziții extrem de puternice în alte grupe de produse.

sunt mulțumiți de această poziționare, deoarece nu a luat măsuri pentru a îmbunătăți calitatea produselor și calitatea departamentului de mult timp. Rețeaua stabilește, probabil, cele mai mici prețuri pentru produse, mai puțin interesate de calitatea acestuia și de calitatea departamentelor de fructe și legume. Cu toate acestea, în condițiile concurenței care se dezvoltă astăzi la Chișinău (creșterea numărului de magazine specializate de fructe și legume), se poate presupune că, în viitor, va fi necesară o atenție sporită pentru calitatea produselor. Într-adevăr, printr-o astfel de abordare a comerțului cu fructe și legume, rețeaua va atrage doar consumatori cu venituri mici, ceea ce înseamnă că verificarea medie a rețelei va scădea în raport cu cea ce au concurenții.

Rețeaua VELMART se încadrează în același segment, ceea ce demonstrează o ușoară îmbunătățire în ceea ce privește calitatea produsului și o creștere a asortimentului. Poate că aceasta este

OPTIM

În diagramă, vedem că există două rețele în segmentul optim al categoriei de comerț cu fructe și legume din Chișinău. În primul rând, rețeaua NRI, care a deținut aceeași poziție în iunie a acestui an și a păstrat-o (factorul de stabilitate este un plus). În al doilea rând - și aceasta este o surpriză - lanțul KAUF LAND, care a corectat în mod rezonabil neajunsurile anterioare sub forma prețurilor ridicate la produse și a ocupat cea mai interesantă nișă a afacerii cu amănuntul din Moldova - segmentul optim.

PREMIUM

În segmentul premium, rețeaua METRO este de una singură, care de această dată câștigă în ceea ce privește calitatea și asortimentul produselor, dar trebuie amintit că niciunul nu a anulat concurența de prețuri pe piață.

DISCOUNTER

La Chișinău, un discounter clasic este rețeaua GREEN HILLS. Putem presupune că administratorii rețelei

selor oferite, dar oferă în continuare un asortiment limitat.

ÎNTRU SEGMENTE

O situație interesantă se atestă în cazul rețelei de supermarketuri LINELLA, care este liderul pieței în ceea ce privește numărul de magazine. LINELLA operează o rețea de 130 de puncte de vânzare, dar deține magazine de diferite dimensiuni, iar în unele dintre ele departamentele de fructe și legume nu pot fi mari din start.

Așa cum am menționat de multe ori în auditurile noastre, numele unei rețele este un brand, iar un brand generează anumite așteptări. Anume din acest motiv este important ca rețelele să brenduiască diferit magazinele cu diferite formate, pentru a evita dezamăgirea consumatorilor și reducerea nivelului de loialitate. Foarte des, în cazul unui magazin mai mic cu un sortiment mai îngust, se adaugă încă un cuvânt la marca principală, de exemplu, „expres” sau „mini” etc. Acest lucru face posibilă informarea imediată a consumatorului că nu va găsi aici, produse precum physalis sau mango, ca în formate mai mari.

Tocmai din cauza inconsecvenței

formatelor unite sub o singură marcă, lanțul de supermarketuri LINELLA este situat între segmentele premium și nedorite, care arată la fel de eclectic ca formatele rețelei. Pe de o parte, rețeaua oferă produse de înaltă calitate, dar indiciile mediu de sortiment pentru diferite formate de lanț nu este la fel de larg ca cel al concurenților. Pe de altă parte, legumele și fructele din rețeaua LINELLA, indiferent de format, nu sunt ieftine.

BANCA MONDIALĂ: COVID-19 A ÎNRĂUTĂȚIT DRASTIC PERSPECTIVELE REPUBLICII MOLDOVA

COVID-19 a înrăutățit drastic perspectivele Republicii Moldova. Banca Mondială estimează o contracție a economiei în 2020 de o magnitudine nemaivăzută de la marea recesiune globală din 2009 și o scădere a PIB de -7,2 procente în 2020, transmite MOLDPRES cu referire la un raport al Băncii Mondiale.

„Pierderile asociate cu câștigurile salariale și scăderea remiterilor din cauza carantinei în Moldova, precum și la principalii săi parteneri economici vor afecta negativ gospodăriile casnice. Anticipăm creșterea sărăciei cu un punct procentual în acest an până la circa 13 procente. O mare parte din activitățile investiționale a fost amânată sau anulată din cauza incertitudinii. Cererea globală astenică, în combinație cu seceta din acest an, vor constrânge exporturile. Pe de altă parte, din cauza consumului anemic pe tot parcursul anului, și importurile se vor contracta; ca rezultat, contribuția exporturilor nete va fi pozitivă. În ceea ce privește producția, ne așteptăm ca această combinație dintre pandemie și secetă extremă

să afecteze majoritatea sectoarelor economiei”, indică Banca Mondială.

Potrivit raportului Băncii, incertitudinile legate de evoluția pandemiei vor menține economia sub nivelul său potențial. „În cazul unor condiții mai favorabile în urma dezvoltării de vaccinuri, prognozăm o creștere economică de 3,8 procente în 2021. Încrederea consumatorilor și a investitorilor se va redresa pe fundalul stabilizării remiterilor, creșterii salariilor publice și a poziției monetare acomodative”, conform raportului.

De asemenea, se așteaptă ca majoritatea sectoarelor să-și

revină, deși experții Băncii susțin că nivelul anului 2019 va fi atins doar în 2022. „Sectorul agricol își va reveni puternic după recolta slabă din acest an. Deși estimăm că deficitul de cont curent se va micșora în 2020, el se va lărgi treptat pe măsură ce economia începe să accelereze. În mod similar, se preconizează că inflația medie va înregistra valori sub nivelul de 5 procente al țintei pe parcursul anilor 2020-2021, dar va crește pe măsură ce redresarea se intensifică”, arată documentul.

Specialiștii Băncii Mondiale au mai apreciat că „deficitele fisca-

le vor înregistra valori mai mari decât cele istorice». „Se așteaptă ca măsurile fiscale introduse pentru a atenua impactul pandemiei să stimuleze un deficit fiscal de 4,5 procente din PIB în 2020, mai mare decât mediile istorice, dar mai puțin de jumătate decât ceea ce a fost planificat în ultimele amendamente la legea bugetului de stat. În timp ce întreprinderile se confruntă cu dificultăți, iar gospodăriile suferă din cauza creșterii slabe a locurilor de muncă și a salariilor, ne așteptăm ca poziția fiscală să se deterioreze din cauza colectărilor la buget mai slabe. În consecință, datoria publică va crește rapid, dar va rămâne relativ mică în accepțiunea standardelor internaționale”, se arată în raport.

Există riscuri considerabile asociate cu această rundă de prognoze economice. Recuperarea fragilă se bazează nu doar pe condiții favorabile legate de lansarea cu succes a vaccinului, ci și de capacitatea autorităților de a înainta cu măsurile de politici structurale pe termen lung în paralel cu implementarea măsurilor de redresare a economiei.

„Având în vedere nevoile de

finanțare sporite, determinate de o povară tot mai mare a salariilor și a transferurilor sociale, este esențial de asigurat eficiența fiscală și accesul la finanțare externă. Agenda nefinisată a reformei justiției și a guvernantei, împreună cu o amprentă mare a statului în economie, reprezintă impedimente structurale importante. Reformele din sectorul financiar nebancaar, reglementările concurențiale și de prețuri, combaterea corupției și asigurarea statului de drept, precum și consolidarea productivității sunt esențiale pentru reziliența sectorului privat, redresarea economică durabilă și trecerea la o nouă paradigmă de creștere”, indică raportul Băncii Mondiale la compartimentul ce ține de Republica Moldova.

CertIFICATELE GLOBALG.A.P. și GRASP le-au permis producătorilor din țara noastră să extindă prezența fructelor și strugurilor moldovenești pe rafturile rețelilor de magazine din diverse state membre ale Uniunii Europene, cum ar fi Franța, Austria, Germania, Italia, Spania, unde standardele respective sunt solicitate exportatorilor. Aceste rezultate i-au încurajat în acest an pe alți 26 de producători să implementeze standardele GLOBALG.A.P. cu suportul unui proiect susținut de SUA, transmite MOLDPRES.

MAI MULTE COMPANII CERTIFICATE GLOBAL.G.A.P. ÎȘI VOR EXTINDE VÂNZĂRILE PE PIAȚA EUROPEANĂ

Astfel, susținerea producătorilor autohtoni în cadrul Proiectului Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) Agricultură Performantă în Moldova (USAID/APM) confirmă respectarea de către gospodăriile agricole a cerințelor de siguranță alimentară și responsabilitatea socială.

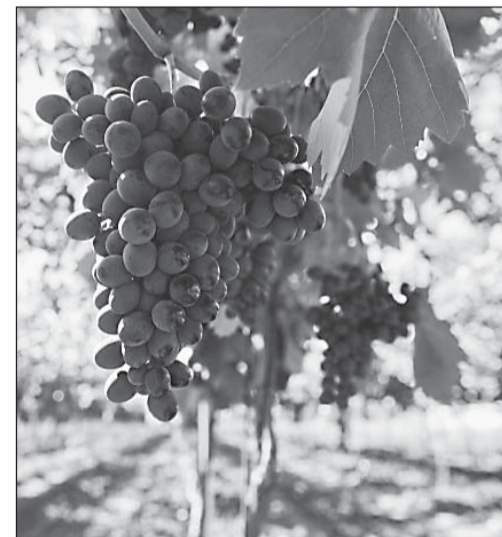
„În ultimii ani s-a extins și geografia certificărilor GLOBALG.A.P. în țară. Astfel, în anul curent, au fost certificați primii doi agricultori din UTA Găgăuză, care au demonstrat respectarea cerințelor GLOBALG.A.P. în procesul de producere a prunelor și strugurilor de masă. De asemenea, un nou producător de mere din regiunea transnistreană a fost certificat GLOBALG.A.P., după ce anul trecut primul fermier transnistrean a obținut certificatul respectiv”, conform USAID.

Cerințele standardelor GLOBALG.A.P. se referă la procesul de producție, de la selecția terenului agricol și până la livrarea pe piață a fructelor și legumelor, prin confir-

marea efectelor minime asupra mediului, reducerea chimicalelor folosite și abordare responsabilă față de sănătatea și securitatea lucrătorilor etc., asigurând cumpărătorul că fructele și legumele sunt sigure pentru consum.

Standardele GLOBALG.A.P. sunt implementate în Republica Moldova de peste 15 ani, iar standardele GRASP de trei ani. Până în prezent, peste 70 de agricultori au implementat standardele internaționale GLOBALG.A.P., dintre care 53 au beneficiat de asistența USAID/APM în implementarea acestor cerințe.

Conform statisticilor, exporturile de prune în UE a crescut din 2016 cu circa opt mii de tone până la peste 22 mii tone de prune exportate în 2020. De asemenea, geografia țărilor importatoare de prune moldovenești s-a extins în aceeași perioadă de la 18 țări la 22 de țări. Totodată, este în creștere exportul de struguri de masă în UE.

ROMÂNIA ESTE PRINCIPALA ȚARĂ DE DESTINAȚIE A EXPORTURILOR MOLDOVENEȘTI

În perioada ianuarie - octombrie curent, exporturile de mărfuri destinate țărilor Uniunii Europene au totalizat 1340,5 milioane de dolari SUA, 28,2 la sută din totalul de mărfuri exportate având ca destinație România.

Biroul Național de Statistică a anunțat că, în perioada ianuarie - octombrie 2020, exporturile de mărfuri au însumat 2004,9 milioane de dolari SUA, volum inferior celui realizat în perioada corespunzătoare din anul 2019 cu 12,6%.

Țările din Uniunea Europeană au fost principala destinație a exporturilor moldovenești. În perioada ianuarie - octombrie 2020, exportu-

rile de mărfuri au totalizat 1340,5 milioane de dolari SUA, deținând o pondere de 66,9% din totalul exporturilor. Potrivit datelor statistice, 28,2 la sută din totalul de mărfuri exportate au avut ca destinație România. Germania se află pe locul secund cu 9,3% din totalul exportului, iar Italia cu 8,5%, pe locul al treilea.

În perioada ianuarie - octombrie curent, exporturile de mărfuri destinate țărilor CSI au avut o valoare de 305,1 milioane de dolari SUA. Cele mai mari exporturi destinate țărilor CSI au fost realizate în Federația Rusă, 8,9% din totalul exporturilor, Belarus 2,7% și Ucraina 2,6%.

GUVERNUL A APROBAT MODIFICAREA LEGII VIEI ȘI VINULUI

Cabinetul de miniștri a aprobat modificarea Legii viei și vinului cu scopul de a asigura transparența mecanismului actual de gestionare, calculare, încasare și evidență a contribuțiilor în Fondul Viei și Vinului, precum și de a susține producătorii din domeniul vitivinicol prin reducerea unor cheltuielilor financiare achitate în calitate de contribuții în Fond.

„Scopul constă în excluderea neclarităților legate de formarea și gestionarea bugetului Oficiului Național al Viei și Vinului și al Fondului Viei și Vinului. Totodată, unele modificări sunt pentru susținerea producătorilor din domeniul vitivinicol, diminuând povara

financiară a acestora prin reducerea unor cheltuielilor financiare achitate în calitate

de contribuții în Fond. Astfel, nu se va achita pentru strugurii vinificați în Republica Mol-

dova și pentru materia primă produsă în țara noastră – se va achita doar pentru litru

de produs îmbuteliat. Drept consecință, implementarea normelor propuse vor asigura claritate și vor spori eficiența și eficacitatea gestionării mijloacelor alocate în Fondul Viei și Vinului. De asemenea, vor spori atractivitatea ramurii pentru actorii din sector și vor asigura dezvoltarea durabilă a sectorului vitivinicol”, a precizat în cadrul ședinței ministrul Ion PERJU.

Totodată, ministrul a specificat că aprobarea proiectului de hotărâre propus circumscrie principiilor și valorilor promovate de Uniunea Europeană, iar implementarea prevederilor proiectului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

NOTĂ: Proiectul de lege a fost elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului întru implementarea recomandărilor Curții de Conturi expuse în Hotărârea Curții de Conturi nr. 57 din 24 octombrie 2019 cu privire la Raportul auditului conformității gestionării mijloacelor Fondului Viei și Vinului.

O MISIUNE DE EXPERTI INTERNAȚIONALI OFERĂ ASISTENȚĂ MADRM-ului PENTRU ELABORAREA UNEI NOI STRATEGII NAȚIONALE DE DEZVOLTARE AGRICOLĂ ȘI RURALĂ

În perioada săptămânii curente, reprezentanții Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului au beneficiat de asistența unei misiuni de experți internaționali în vederea planificării și elaborării unei noi Strategii Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală.

În cadrul mai multor ședințe, desfășurate în format on-line, s-a discutat despre procesul de planificare și elaborare a documentelor de politici cu scopul de a dezvolta sectorul agricol și zonele rurale din țara noastră. Drept rezultat, părțile au definitivat procesul de planificare strategică în sectorul agroalimentar, fiind identificate prioritățile și obiectivele strategice, precum și a fost definitivată structura noii Strategii Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală (SNDR), inclusiv, fiind aprobate etapele procedurale pentru asigurarea elaborării eficiente a documentului.

Din partea MADRM la ședințe au participat Secretarii de Stat: Mihail MACHIDON, responsabil de politicile în domeniul politicilor produselor de origine vegetală și Tatiana NISTORICĂ, responsabilă de politicile produselor de origine animalieră, împreună cu specialiștii din direcțiile de ramură.

Experții locali și internaționali au enunțat că noua Strategie va fi un instrument ce va răspunde necesităților din sector, fiind orientat spre obținerea sprijinului conceptual și financiar al partenerilor de dezvoltare în scopul implementării cu succes a Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și alinierea acestuia la structura și conținutul documentelor similare elaborate în țările Uniunii Europene.

„Ședința Grupului de lucru reprezintă startul unui proces important pentru dezvoltarea sectorului agricol și a zonelor rurale din țara noastră. Insistăm ca politicile din sector să aibă continuitate și să fie ajustate la

cerințele actuale, astfel, ne exprimăm speranța că noile documente de politici vor soluționa problemele generate în domeniul agriculturii, atenția fiind focusată și pe dezvoltarea satelor, care trebuie să devină

atractive pentru tineri și să le asigure un nivel de trai decent”, a menționat Mihail MACHIDON.

În același context, Secretarul de

Stat Tatiana NISTORICĂ a transmis un mesaj de grațitudine misiunii de experți internaționali, pentru suportul oferit ministerului în procesul de planificare a documentelor de politici, precum și a apreciat eforturile echipei MADRM în vederea dezvoltării capacităților instituționale în sector.

„Am reușit să ne consolidăm eforturile și să demonstrăm eficacitate în procesul de lucru, fapt ce ne oferă încrederea că impactul acțiunilor va fi pozitiv, ajutându-ne să depășim provocărilor și să răspundem necesităților domeniilor gestionate de MADRM”, a declarat Tatiana NISTORICĂ.

NOTĂ: Ședințele sunt organizate în cadrul proiectului Twinning „Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranță alimentară în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană, cu un buget total de 2 milioane de euro.

ÎN REPUBLICA MOLDOVA A FOST DESCHISĂ PRIMA HALĂ DE TRATARE CU INHIBITORI A ÎNGRĂȘĂMINTELOR AZOTOASE

În Republica Moldova a fost deschisă prima hală de tratare cu inhibitori a îngrășămintelor azotoase, astăzi, în satul Tigheci, raionul Leova. Evenimentul de lansare a avut loc în prezența ministrului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU.

Hala a fost construită de Cooperativa de Întreprinzător Agrostoc, iar primii beneficiari ai acesteia vor fi circa 150 de membri ai cooperativei. Suprafața totală a halei este de 6 mii de metri pătrați și are o capacitate de stocare a materiei prime de 6 mii de

tone, iar a produsului finit de circa 3 mii de tone.

În cadrul evenimentului, ministrul Ion PERJU a subliniat că restabilirea calității solului și implementarea celor mai noi tehnologii în fertilizarea culturilor agricole, în acest sens, este una din prioritățile Guvernului.

„Necesitatea asigurării stabilității sectorului agricol, în condițiile acestui sezon a devenit iminentă. Or, problemele de asigurare cu îngrășăminte,

întâlnite primăvara din cauza restricțiilor impuse de pandemie, au confirmat suplimentar necesitatea lansării și consolidării producerii locale. În același timp, este important și aspectul ecologic. Poluarea solurilor cu nitrați este o problemă majoră pentru întreaga regiune, iar în UE deja sunt introduse restricții pentru a evita poluarea apelor și a solului. Iar îngrășămintele ce urmează a fi fabricate în cadrul punctului de tratare din Moldova vor corespunde

integral acestor cerințe. Cu siguranță, lansarea halei va avea un impact pozitiv: costuri mici pentru fermieri, micșorarea cantității de nitrați și protejarea sănătății oamenilor, precum și deschiderea oportunităților de export. Vă asigur, MADRM este un partener de încredere în dezvoltarea sectorului agricol și va susține toate inițiativa importante, frumoase, îndrăznețe, cu impact benefic asupra competitivității sectorului agricol, promovării agriculturii durabile și implementării bunelor practici agricole, inclusiv prin respectarea asolamentului, utilizarea fertilizantilor și a materialului semincer de calitate, reducerea cheltuielilor de cost a producției”, a subliniat ministrul.

Potrivit Președintelui Cooperativei Întreprinzător Agrostoc, Igor Tagadiuc, datorită tehnologiei de producere moderne utilizate, îngrășămintele obținute vor avea calitate superioară, acestea vor corespunde normelor Uniunii Europene. Acest lucru va permite inclusiv exportul ulterior al acestora în țările UE.

„Îngrășămintele se încadrează în categoria EC Fertilizant. Împreună cu

partenerii din Germania vom produce fertilizant de ultimă generație utilizând tehnologii performante pentru sectorul agricol din țara noastră. Noii fertilizant sunt mai puțin vulnerabili la impactul schimbărilor climatice, iar plantele vor avea acces constant la elementele componente pe o perioadă de circa 90 zile. Totodată, fertilizantii nu au efecte nocive asupra sănătății umane. Ne dorim să obținem performanțe în lanțul tehnologic de producere agricolă în Republica Moldova. Este un pas important ce ne va permite să consolidăm eforturile pentru oferirea produselor calitative și eficiente, asigurând obținerea unor recolte înalte și profituri pentru fermieri”, a menționat Igor Tagadiuc.

NOTĂ: Valoarea totală a investiției a constituit circa 50 de milioane de lei. Mijloacele financiare fiind utilizate, inclusiv pentru procurarea utilajului de ultimă generație, ce permite producerea îngrășămintelor conform standardelor UE, capacitatea de producere fiind de o mie de tone pe zi.

Executivul a aprobat proiectul de Lege cu privire la grupurile de acțiune locală, ce are drept scop dezvoltarea zonelor rurale prin crearea și implementarea Programului de Stat LEADER.

Prezentul proiect reprezintă o lege specială nouă, ce cuprinde amploarea și complexitatea

GUVERNUL A APROBAT O NOUĂ LEGE CU SCOPUL DE A SUSȚINE DEZVOLTAREA ZONELOR RURALE

abordării LEADER, și anume constituirea, activitatea, reorganizarea și lichidarea grupurilor de acțiune locală, în calitate de entitate juridică.

În cadrul ședinței de Guvern, ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU, a comunicat că necesitatea elaborării și promovării proiectului de lege a fost determinată de modificările legii privind principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, ce se referă la crearea Programului de Stat LEADER.

„Proiectul de lege propus constituie o soluție pentru înregistrarea și reglementarea activității Grupurilor de Acțiune Locală (GAL), ce constituie mecanismul de funcționare a abordării LEADER în Republica Moldova. GAL-urile reprezintă parteneriate intersectoriale formate din reprezentanți ai sectorului public, antreprenorial și civic, cu statut de persoană

juridică, nonprofit și sunt constituite cu scopul dezvoltării zonelor rurale prin elaborarea și implementarea strategiilor de dezvoltare locală în cadrul abordării LEADER. Programul de Stat LEADER fiind finanțat din surse publice cu o valoare de până la 5 % din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural. În procesul de elaborare a acestui proiect de lege, MADRM s-a condus de practica existentă de creare și funcționare a GAL-urilor, colaborând cu organizații ce au facilitat crearea, dezvoltarea și finanțarea GAL-urilor în Republica Moldova”, a subliniat ministrul Ion PERJU, în cadrul ședinței de Guvern.

Oficialul a menționat că pentru implementarea proiectului se vor utiliza doar sursele financiare aprobate pentru Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural din legea anuală a bugetului de stat.

NOTĂ: LEADER este un instrument de dezvoltare rurală teritorială al UE, care face parte din politica de dezvoltare rurală a UE. LEADER este o abreviere din limba franceză, care presupune „Legături între Acțiuni pentru Dezvoltarea Economiei Rurale”. Abordarea LEADER este implementată atât în țările membre ale Uniunii Europene, cât și în țările asociative și are drept scop reînnoirea zonelor rurale, creșterea economică durabilă la nivel local, crearea mai multor locuri de muncă la sate. Până în prezent, în Republica Moldova au fost constituite circa 32 Grupuri de Acțiune Locală, care acoperă circa 35% din zonele rurale din țară.

GERMANIA ALOCĂ ALTE 10 MILIOANE DE EURO PENTRU DEZVOLTAREA SISTEMELOR DE APROVIZIONARE CU APĂ ÎN LOCALITĂȚILE RAIIOANELOR STRĂȘENI ȘI CĂLĂRAȘI

Guvernul Germaniei alocă alte 10 milioane de euro pentru dezvoltarea sistemelor de aprovizionare cu apă în localitățile raioanelor Strășeni și Călărași. În acest sens, Agenția Dezvoltare Regională Centru, a semnat un acord suplimentar de grant cu banca de dezvoltare KfW, pentru implementarea proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”.

Din totalul grantului alocat, 8,5 milioane euro vor fi utilizate pentru elaborarea proiectelor tehnice și contractarea lucrărilor de construcții pentru localitățile selectate. Acordul

suplimentar ce asigură grantul de 1,5 milioane euro este destinat măsurilor complementare ce țin de dezvoltarea instituțională și creșterea capacităților de operare a întreprinderilor ce gestionează serviciul de aprovizionare cu apă în raioanele menționate.

O activitate importantă ce va fi realizată în cadrul proiectului este regionalizarea operatorilor de apă din Strășeni și Călărași, astfel fiind posibilă prestarea serviciilor către toate localitățile conectate la noua sursă de apă în urma construcției magistralei Chișinău -Strășeni -Călărași.

În prezent echipa de experți elaborează proiectul tehnic pentru noul apeduct și proiecte

tele tehnice preliminare pentru patru localități suplimentare.

NOTĂ: Proiectul «Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală» este susținut financiar de Guvernul Federal German prin intermediul KfW, iar ADR Centru este instituția responsabilă de implementarea acestuia. Costul total al investițiilor preconizate constituie circa 27,65 milioane de euro, dintre care 25 milioane de euro reprezintă grantul acordat de Guvernul Germaniei, iar 2,65 milioane de euro constituie contribuția garantată de Fondul Național de Dezvoltare Regională.

PESTE 1 MILION 163 MII EURO SUNT INVESTIȚI ÎN CADRUL PROIECTULUI „LIVADA MOLDOVEI” PENTRU MODERNIZAREA COLEGIULUI TEHNIC AGRICOL DIN SVETLÂI

La prima etapă de implementare a proiectului investițional au fost finalizate lucrările de asamblare și montare a mobilierului în căminul numărul 8 de la Colegiul Tehnic Agricol din Svetlâi. În cadrul Proiectului „Livada Moldovei”, căminul în care vor locui 100 de elevi și profesori ai colegiului, este dotat cu: paturi, dulapuri, etajere, mașini de spălat haine, frigider, aragaze, hote, uscătoare pentru haine și toate uneltele și consumabilele necesare pentru întreținerea curățeniei. Elevii și profesorii colegiului vor putea beneficia de condiții de trai conforme standardelor UE și vor evita să facă naveta zilnică în localități situate la 20 - 25 de km. Costul total al bunurilor procurate este de circa 110 mii Euro.

Cu suportul Proiectului „Livada Moldovei”, la Colegiul Tehnic Agricol din Svetlâi urmează a fi construită o stațiune de procesare a producției

ei horticole și mentenanța a utilajelor agricole (aprox.812 m2) în incinta căreia vor fi create „Laboratorul de sortare și ambalare a produselor horticole” și „Laboratorul de reparație și mentenanță a utilajului agricol”. Laboratoarele vor fi dotate cu utilaje, echipamente și accesorii pentru a asigura bina desfășurare a procesului educațional. Este prevăzută înființarea unui lot didactico-demonstrativ de livadă, cu suprafața de 3 ha, achiziționarea de mașini și utilaj horticol pentru prelucrarea și îngrijirea livezii, a unei stații meteo și construcția unui hangar pentru păstrarea tehnicii agricole. Proiectul investițional presupune și plantarea unei fâșii forestiere de protecție ce va combate eroziunea solului și va servi drept poligon didactic.

Conceptul Laboratorului pentru lucrări practice este finalizat deja urmând să fie organizate

tenderele de achiziție a bunurilor și serviciilor de construcție, astfel încât, proiectul investițional să fie finalizat către sfârșitul anului 2022. La Colegiul Tehnic Agricol din Svetlâi își fac studiile cca 500 elevi, viitori specialiști în agronomie, mecanica agricolă, electrificarea agriculturii și alte domenii de o mare importanță pentru țara noastră.

În cadrul proiectului „Livada Moldovei” sunt în desfășurare proiecte investiționale la: Colegiul Agroindustrial din Ungheni, Colegiul Tehnic Agricol din Soroca, Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul, Centrul de Excelență în Viticultură și Vinificație din Chișinău și Institutul Științifico - Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare, Universitatea Tehnică a Moldovei și Universitatea Agrară de Stat din.

Investițiile sunt realizate în cadrul Proiectului „Livada Moldovei” inițiat de Guvernul

Republicii Moldova și sprijinit de Banca Europeană de Investiții. În cadrul acestuia sunt investite în reabilitarea și dotarea instituțiilor educaționale și de cercetare cu profil horticol circa 12 milioane de Euro.

MUNICIPIILE CHIȘINĂU ȘI BĂLȚI AR PUTEA BENEFICIA DE INVESTIȚII JAPONEZE PENTRU PROIECTE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI MEDIULUI

În municipiile Chișinău și Bălți va fi elaborat un studiu de fezabilitate pentru a analiza indicatorii privind calitatea aerului, tratarea apelor uzate și gestionarea deșeurilor și a stabili prioritățile de asistență pe termen mediu. Ulterior, Agenția Japoneză de Cooperare Internațională (JICA) ar putea oferi investițiile necesare pentru soluționarea problemelor din sectoarele

nominalizate. Reprezentanții Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în comun cu experții Agenției Japoneze de Cooperare Internațională (JICA) au discutat despre subiect, în cadrul unei ședințe în format on-line.

„Este o plăcere să reușim extinderea parteneriatului cu JICA în domeniul protecției mediului și dezvoltării regionale. Vă mulțumim pentru disponibilitatea de a oferi suport în realizarea unei prezentări generale și o analiză a situației în domeniul protecției mediului, în special la compartimentele calitatea aerului, tratarea apelor uzate și gestionarea deșeurilor în municipiile Chișinău și Bălți. Este o primă experiență pentru MADRM de a elabora un studiu de fezabilitate, având parte de asistență tehnică on-line. Drept rezultat, avem așteptarea de a identifica cel puțin o propunere de proiect pe sector ce ar fi eligibilă pentru asistența JICA. Concomitent cu realizarea studiului de fezabilitate, va fi elaborat și Pla-

nul de acțiuni al ministerului în domeniu pentru anul următor”, a subliniat în cadrul discuțiilor, Secretarul de Stat, Dorin ANDROS.

În cadrul dialogului, părțile au convenit asupra stabilirii priorităților de asistență pe termen mediu din partea JICA, asupra rolului MADRM în procesul de coordonare și supraveghere a studiului de fezabilitate și au discutat despre o serie de proiecte eligibile pentru finanțare.

În acest context, Secretarul de Stat Dorin ANDROS a reliefat importanța studiului, necesitatea fixării obiectivelor tangibile și planificării financiare în domeniul mediului, menționând că: „MADRM va manifesta deschidere și atitudine pro-activă în vederea colectării datelor și oferirii accesului la datele statistice și tehnice partenerilor de dezvoltare. Un nou studiu de fezabilitate în sectoarele nominalizate, ne va ajuta să revizuiim provocările de mediu în municipiile Chișinău și Bălți”.

NOTĂ: Studiul de fezabilitate va fi realizat în perioada lunilor decembrie 2020-iunie 2021. Instituțiile participante la elaborarea studiului vor fi: Agenția de Mediu, Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Autoritățile Publice Locale ale municipiilor Chișinău și Bălți, întreprinderile private etc. Instituțiile de resort vor beneficia de consultanța experților japonezi, în vederea identificării celor mai optime soluții de îmbunătățire a calității mediului.

CALENDARUL FERMIERULUI PRINCIPALELE LUCRĂRI

În tradiția populară, luna ianuarie este denumită "Gerar" și se spune că este perioada în care se pot face prevestiri despre cum va fi timpul de peste an: dacă în ianuarie nu este ger și zăpadă, atunci vom întâlni gerul și zăpada în lunile martie și aprilie, iar dacă în ianuarie e ger, atunci vara va fi secetoasă și călduroasă. Tot tradiția populară spune și că dacă e timp frumos în ianuarie, atunci vara va fi ploioasă.

Chiar dacă abia au intrat în Anul Nou, fermierii se gândesc deja la primele lucrări agricole. Fie că este vorba despre cultura mare, de legumicultură sau de creșterea animalelor, muncile nu sunt niciodată "puse în cui", iar luna ianuarie este momentul cel mai bun pentru a pregăti și stabili un calendar al anului agricol. Astfel, spre exemplu, în cultura mare, în luna ianuarie se va continua pregătirea profesională a fermierilor agricoli – este momentul în care se poate face documentarea despre noi hibridi, echipamente, tehnici de prelucrare a solului. Din 15 în 15 zile se face controlul stării de vegetație iar când intervin fenomene nefavorabile deosebite (geruri puternice, crustă de gheață, bălțiri de apă) controlul se va efectua mai des.

Culturi de câmp

- În ianuarie se face transportul gunoiiului de grajd în câmp;
- Este un moment bun pentru a începe aprovizionarea cu semințe de semănat, îngrășăminte, insecticide, fungicide;
- Toate semințele trebuie condiționate, apoi se iau probe și se trimit la laboratorul de control al semințelor;
- Acolo unde este cazul, se pot face ultimele recoltări la porumb, existând exploatații unde nu s-a putut intra cu combina în zilele ploioase din toamnă;
- În locul de depozitare al produselor se face controlul produselor depozitate, se iau măsuri de îngrijire suplimentară.

Legumicultură

- Se procură semințe, îngrășăminte chimice, insecto-fungicide necesare în primul rând

producerii răsadurilor;

- Se verifică starea culturilor de toamnă, evacuând la nevoie apa de pe culturi;
- Se transportă în continuare gunoiiul necesar pentru răsadnițe;
- Se începe amenajarea răsadnițelor;
- Se seamănă în răsadnițe varza timpurie, conopida timpurie și gulioarele;
- Legumicultorii care au seră pot să înceapă plantatul tomatelor și ardeiului, pentru cultura forțată;
- Se protejează cu folie de polietilenă culturile de frunzoase înființate din toamnă – salată, spanac, ceapă verde, în cazul în care apar geruri uscate.

Viticultură

- Se efectuează un control săptămânal al condițiilor în care se păstrează materialul săditor viticol;
- Acum se procură materialul necesar pentru mijloacele de susținere, pesticidele, îngrășămintele chimice, material de legat;
- Se repară uneltele și aparatura;
- Se transportă gunoiiul la plantațiile de vie.

Pomicultură

- Se protejează plantațiile tinere împotriva rozătoarelor;
- Dacă timpul permite se pot executa tăieri de fructificare la speciile de sămânțoase;
- În plantațiile pe rod se poate efectua curățirea pomilor prin răzuirea scoarței, îndepărtarea drajonilor și lăstarilor de pe colet.

Creșterea animalelor

- Asigurarea unui program de mișcare a animalelor, în zilele în care temperatura permite;
- Pregătirea compartimentelor pentru fătări la ovine, care să asigure condiții de igienă, temperatură, umiditate și lumină;
- Supravegherea modului de iernare a familiilor de albine îndepărtarea stărilor anormale constatate;
- Încheierea contractelor cu beneficiarii pentru produsele animaliere;
- Aplicarea măsurilor sanitare veterinare prevăzute pentru această lună;
- Furajarea animalelor la grajd din stocurile de furaje depozitate;

- Supravegherea modului de iernare al familiilor de albine prin:
 - Analiza zumzetului albinelor, prin controale auditive periodice (ascultarea familiilor cu ajutorul unui tub de cauciuc cu diametrul de 0,8-1 cm);
 - Analiza diferitelor resturi, a cantității de albină moartă găsită pe jos, în fața urdinișului, a resturilor scoase de pe fundul stupului (cu ajutorul unei sârme îndoite sau cu ajutorul „foii de control” pusă pe fundul stupului) ori de câte ori timpul permite acest lucru;
 - Îndepărtarea fără zgomot a gheții și a zăpezii neafânate de pe scândurelele de zbor ale stupilor, desfundarea urdinișurilor de albinele moarte și eventual așternerea în fața stupilor a unui strat subțire de paie sau frunze pe care să se poată așeza albinele atunci când execută zboruri de curățire; verificarea poziției stupilor;
 - Prepararea și administrarea turtelor de șerbet de zahăr și a plăcilor de zahăr candi sau de miere cristalizată familiilor de albine care au fost introduse la iernare fără suficiente rezerve de hrană.
 - Repararea, curățirea, dezinfectarea stupilor și a inventarului apicol, vopsirea stupilor; încheierea și însârmarea ramelor; completarea materialului apicol prin achiziție în funcție de planul de producție și dezvoltare pe anul care vine.

Lucrări în grădină și livadă în luna ianuarie

Anul s-a înnoit deja, iar noi trebuie să pornim la drum cu lucrările din grădină obligatorii în luna ianuarie. Dacă vă doriți o gospodărie înfloritoare, trebuie să bifați câteva activități specifice primei luni din an. Așadar, dragi gospodari, vă prezentăm cele mai importante lucrări în grădina și livadă pe care trebuie să le efectuăm în Gerar.

În grădina cu flori

- Curățați tufe de trandafiri cât aceștia sunt încă în stare latentă. Taiati lăstarii exact deasupra primului mugure și îndepărtați rămurelele căzute sau moarte;
- Puteți planta butași de trandafiri fără rădăcină protejată pentru o dispunere spectaculoasă în timpul verii. Această lucrare trebuie efectuată doar dacă vremea este însorită și pământul nu este înghețat;
- Dacă grădina pare ușor pustie, încercați să creșteți clematis de iarnă;
- Pentru diversitate și aspect spectaculos, plantați crin peruvian fără rădăcină protejată;

- Verificarea permanentă a condițiilor de cazare asigurate în adăpost, condițiilor de igienă, aprovizionarea cu apă potabilă, protejarea surselor de apă contra înghețurilor, protejarea adăposturilor contra curenților de aer, degajarea căilor de acces la adăposturi și depozitele de furaje, ori de câte ori situația o cere;
- Transportul în câmp a gunoiiului de grajd.

Apicultură

- Verificarea periodică a stupinei pentru prevenirea deranjării și neliniștirii familiilor de albine ca urmare a atacului unor animale sau păsări cum ar fi: șoareci, păsări de curte, ciocănituri, pițigoii, vrăbii;

ÎN IANUARIE: AGRICOLE

• Curățați iarba ornamentală, îndepărtați frunzele moarte înainte ca acestea să iasă din starea latentă, tăiați iarba la o înălțime de 2 centimetri deasupra solului;

• Tăiați tulpinile vechi ale plantelor perene, dar cu multă atenție pentru a nu afecta noii lăstari;

• Eliminați frunzele moarte ale spânzului (Helleborus), pentru a face loc noilor flori la primăvară;

• Tăiați lăstarii răniți, bolnavi sau vechi ai salciei, precum și lăstarii supraaglomerati;

• Îndepărtați florile pălite ale panseluțelor de iarnă pentru a opri risipirea semințelor.

În grădina de legume

• Culegeți păstârnacul și prazul;

• Dacă vreți să cultivați fasole și mazăre timpurii, puneți un clopot de sticlă sau de plastic pentru a încălzi solul înainte de plantare;

• Pentru a ajuta cartofii timpurii să germineze, puneți-i într-o tavă sau într-un cofrag de ou la loc luminos și ferit de îngheț;

• Puteți să plantați cartofii în jardiniere speciale sub o pătură, pentru o recoltă timpurie (cartofii din soiul Charlotte sunt potriviți în acest caz);

măsurile ce se impun pentru următorul sezon. În ferestrele din iarnă, se poate efectua arătura și săpatul în jurul pomilor, dacă nu s-au executat în toamnă. Tot în această perioadă se face și tăierea pomilor. Această lucrare se poate realiza pe tot parcursul iernii, până în primăvară.

Prin tăieri, la pomii tineri, se urmărește formarea coroanei: construirea scheletului pomului, realizarea formei de coroană aleasă și garnisirea cu formațiuni fructifere. Formele de coroană recomandate sunt: palmata cu brațe oblice, piramida etajat - rărită, piramida neetajată și vasul ameliorat. La pomii pe rod, scopul tăierilor este obținerea unui echilibru între procesele de fructificare și cele de creștere. Astfel, în fiecare an, se vor asigura creșteri vegetative de cca. 25-40 cm lungime și o încărcătură cu muguri de rod de cca. 25-30% din totalul mugurilor existenți. Tăierile se aplică diferențiat, în funcție de starea biologică a pomilor. O atenție deosebită se va acorda lucrărilor de curățare a coroanei, prin eliminarea ramurilor rupte sau bolnave. La pomii cu ax, înalți, trebuie redusă înălțimea prin eliminarea axului după primele 2 etaje.

O alta măsură deosebit de importantă este monitorizarea dăunătorilor și agenților patogeni. Cei mai păgubitori dăunători și patogeni sunt: păduchele din San Jose, păduchi țestoși,

• Îndepărtați frunzele îngălbenite de pe verza de iarnă, deoarece acestea pot adăposti boli și dăunători.

În grădina de fructe

• Curățați merii și perii - este perioada ideală pentru această lucrare, deoarece pomii se află încă în stare latentă;

• Lăsați prunii, ciresii și caișii necurățați până la vară. Curățirea acestor pomi în această perioadă îi face foarte sensibili la boli și dăunători;

• Curățați arbuștii de coacăz și agris pentru o recoltă bogată;

• Forțați creșterea plantelor de rubarbă prin plasarea unei găleți sau a unui container deasupra coroanei. Astfel, delicatele rămurele roz vor fi forțate să crească și vor fi gata în aproximativ 8 săptămâni;

• Plantați nuieleșe de zmeură în locuri însorite și cu solul drenat;

• Plantați arbuști de afin roz, pentru mai multă culoare în livadă;

• Plantați arbuști de coacăz în ghivece, pe care să le poziționați la adăpost de îngheț.

Chiar de la începutul anului, pomicultorii își fac planuri pentru producția de fructe. Se analizează tehnologia aplicată și se stabilesc

păianjeni, păduchi de frunze, făinare, rapăn, monilioză, ciuruirea frunzelor (sâmburoase), deformarea frunzelor (piersic) etc. Dacă în luna ianuarie temperatura crește peste 6°C în timpul zilei, se poate începe tratamentul de iarnă. Alături de metodele de protecție chimică, trebuie aplicate și măsuri agrotehnice ca: răzuirea tulpinilor, în scoarța cărora se adăpostesc diferiți dăunători, ouă de afide, acarieni, precum și strângerea frunzelor rămase pe pom, a fructelor atacate de monilioză, a lăstarilor atacați și arderea lor. Nu trebuie neglijat atacul rozătoarelor din livadă, verificându-se integritatea împrejmuirilor cu garduri, a plantațiilor și curților, precum și protejarea individuală a tulpinilor cu diferite materiale.

În seră

• Îndepărtați zăpada pentru a împiedica deteriorarea serei;

• Păstrați ghivecele în care ați plantat cartofi în interiorul serei, deoarece înghețul îi poate distruge;

• Plantați bulbi de Amaryllis în ghivece pentru un efect deosebit la primăvară;

• Pentru o mai bună germinare a semințelor, încercați să folosiți propagatori electrice pentru a ajuta procesul.

BENEFICIILE STRATULUI DE ZĂPADĂ PENTRU CULTURILE AGRICOLE

Stratul de zăpadă oferă protecție culturilor agricole. Beneficiile omătului care se așează peste culturile agricole înființate în toamnă sunt multiple. Stratul de zăpadă izolează, oferă umiditate și ajută la dezvoltarea rădăcinilor plantelor și la protejarea calității solului.

BENEFICIILE STRATULUI DE ZĂPADĂ PENTRU CULTURILE AGRICOLE:

• Zăpada oferă izolație termică pentru culturi

• Zăpada aduce plantelor umiditate pe perioada iernii

• Stratul de zăpadă protejează solul

• Dezvoltarea rădăcinilor puternice sub stratul de zăpadă

• Cât de gros trebuie să fie stratul de zăpadă

ZĂPADĂ OFERĂ IZOLAȚIE TERMICĂ PENTRU CULTURI

Un mare beneficiu al stratului de zăpadă pentru culturi este izolația pe care o oferă plantelor în fața gerului. Culturile înființate în toamnă au frunzele dezvoltate, iar omătul care le acoperă le apără de temperaturile negative ale iernii.

Lipsa unui strat de zăpadă peste iarnă poate avea efecte nefaste, iar dacă gerul persistă, cultura poate fi compromisă. Gheața care se formează la sol poate afecta punctul de creștere al plantelor și, ulterior, dezvoltarea ei.

ZĂPADĂ ADUCE PLANTELOR UMIDITATE PE PERIOADA IERNII

Zăpada înseamnă umiditate pentru plante, asigurând aportul de apă necesar atât pe perioada iernii, cât și ulterior. Încăl-

zirea vremii va determina topirea omătului și transferul lui în sol, unde va fi folosit de către culturile de grâu sau de rapiță, dar și ulterior, acest aport de apă va conta la înființarea culturilor din primăvară.

STRATUL DE ZĂPADĂ PROTEJEAZĂ SOLUL

Nu doar culturile agricole sunt protejate de zăpadă, ci și solul. În fața viscozelor și al vântului puternic și rece, pământul se degradează. Un strat de omăt îi protejează atât nivelul de umiditate, cât și calitatea stratului superior în care germinează semințele.

DEZVOLTAREA RĂDĂCINILOR PUTERNICE SUB STRATUL DE ZĂPADĂ

Chiar și în timpul iernii, în starea vegetativă, sistemul radicular al plantelor funcționează. Aportul de umiditate din stratul de zăpadă ajută rădăcinile să se dezvolte mai bine în sol.

CÂT DE GROS TREBUIE SĂ FIE STRATUL DE ZĂPADĂ

Pentru ca stratul de zăpadă să protejeze culturile, el trebuie să aibă o grosime uniformă, adică să nu fie viscolit, acoperind astfel numai anumite părți ale câmpului. În medie, un strat de 10 centimetri poate apăra plantele de furia iernii.

Pentru a profita din plin de beneficiile stratului de zăpadă, nu puțini sunt fermierii care optează pentru arătura de iarnă când câmpul este acoperit de zăpadă. Trebuie însă ca solul să fie destul de tare ca utilajele să nu se împotmolească. De reținut: cea mai bună arătură este cea de toamnă, iar arătura de iarnă este mai bună decât cea de primăvară.

foto: AgroRomania.ro

MOLDOVA ÎȘI MĂREȘTE TREPTAT EXPORTURILE DE MERE CĂTRE RUSIA

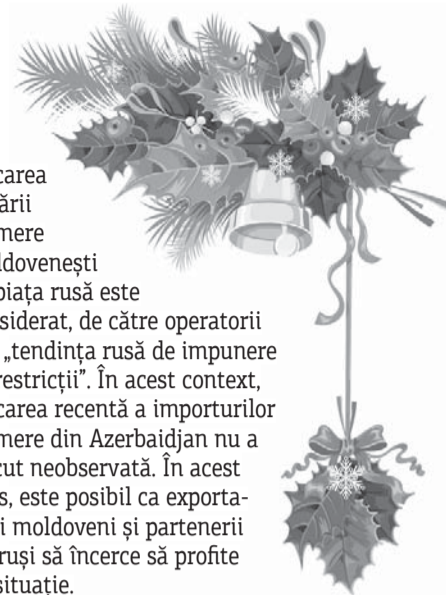
Reprezentanții organizațiilor producătorilor agricoli din Moldova notează activitatea crescândă a exportatorilor de mere în Rusia. Potrivit acestora, de la începutul lunii decembrie, numărul marilor întreprinderi agricole și comerciale care au început să livreze mere roșii de înaltă calitate, de la frigider, pe piața rusă a crescut treptat. Luând în considerare acest lucru, este probabil ca până la sfârșitul lunii decembrie, volumul total al exporturilor de mere moldovenești să depășească cifrele (6-7 mii tone), pentru octombrie și noiembrie 2020. Dar este puțin probabil să se apropie de indicatorii din decembrie pentru cei doi ani anteriori (17-20 mii tone). Judecând după datele monitorizării săptămânale a EastFruit, prețurile cu ridicata la mere în Moldo-

va nu au crescut de la mijlocul lunii noiembrie. Mai mult, prețurile pentru merele de calitate scăzută ale unor soiuri (Simirenko, Idared) sunt

în scădere. Acest proces a continuat săptămâna trecută: nivelul prețurilor minime a scăzut cu încă 1 lei / kg - la 7-8 lei / kg (0,42-0,48 USD / kg). Adică, în această privință, nu au existat motive pentru creșterea livrărilor la export. Pe de altă parte, exportatorii moldoveni susțin că în ultimul timp cumpărătorii ruși - angroșiști care aprovizionează lanțurile de supermarketuri - le-au trimis solicitări de a expedia loturi relativ mici de mere de înaltă calitate, de anumite soiuri (Gala, Red Chief etc.). Acest fenomen este legat poate de revigorarea pieței moldovenești (care, totuși, nu a condus încă la o creștere a prețurilor la mere care a fost stabilită la sfârșitul lunii noiembrie - începutul lunii decembrie). În plus, unul dintre posibilele motive pentru inten-

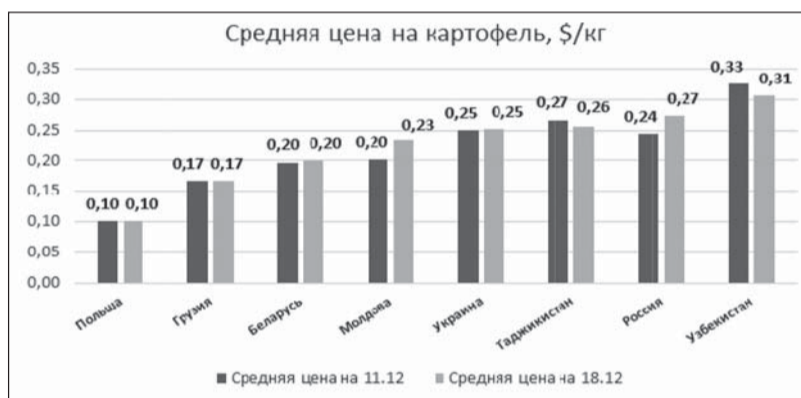
sificarea livrării de mere moldovenești pe piața rusă este considerat, de către operatorii săi, „tendința rusă de impunere de restricții”. În acest context, blocarea recentă a importurilor de mere din Azerbaidjan nu a trecut neobservată. În acest sens, este posibil ca exportatorii moldoveni și partenerii lor ruși să încerce să profite de situație.

CARTOFII ȘI MORCOVII S-AU SCUMPLIT ÎN RUSIA ȘI MOLDOVA PREZENTARE GENERALĂ A PIEȚEI PENTRU A 51-A SĂPTĂMÂNĂ A ANULUI 2020

Cartofii și morcovii s-au scumpit în Federația Rusă și în Republica Moldova. Prețurile cartofilor au scăzut în Uzbekistan, în timp ce morcovii s-au scumpit în Belarus

Potrivit East-Fruit, săptămâna aceasta principalele schimbări de pe piața cartofului și morcovului au avut loc în două țări monitorizate permanent în cadrul proiectului. În Rusia și Moldova ambele produse au crescut în preț la sfârșitul perioadei de raportare. În Rusia, prețurile cartofului au crescut ca urmare a unei oferte limitate de produse de calitate și a unei creșteri a cererii înainte de sărbătorile de Anul Nou. Drept urmare, la sfârșitul săptămânii cartofii au fost oferți pe piața rusă la 0,23-0,34 USD/kg. Creșterea prețurilor la morcovi în Rusia, care a ajuns la 0,18-0,27 dolari/kg, a fost explicată din motive similare. În Moldova, reducerea ofertei de

produse locale și o tranziție treptată către comerțul cu cartofi și morcovi importați au dus, de asemenea, la o creștere a prețurilor. La sfârșitul săptămânii, aici cartofii erau deja în vânzare la 0,17-0,26 USD/kg, iar morcovii - la 0,20-0,23 USD/kg.

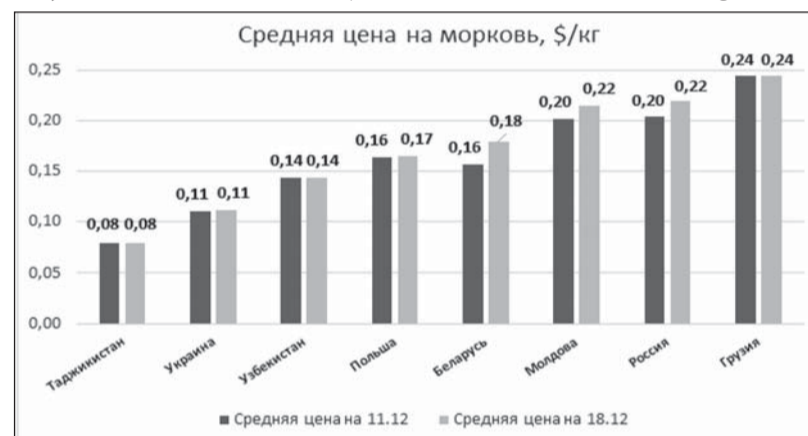
Între timp, în Belarus prețurile la cartofi au rămas stabile, variind în intervalul de 0,18-0,24 dolari/kg, în

timp ce morcovii au crescut ușor în preț, până la 0,18-0,24 dolari / kg. În Georgia s-a atestat o situație similară: cartofii erau încă oferți aici la 0,15-0,26 USD/kg, la sfârșitul săptămânii aceste produse fiind vândute pe piața georgiană de la 0,24 USD/kg. În Polonia și Ucraina, situația de pe ambele piețe a rămas aceeași. În prima, prețurile pentru cartofi și morcovi varia-

între 0,08-0,14 dolari/kg și, respectiv, 0,14-0,19 dolari/kg, iar în Ucraina, ca și săptămâna precedentă, cartofii puteau fi cumpărați cu 0,23 dolari -0,31/ kg și morcovi - la 0,09-0,14 USD/kg.

În mod similar, piața morcovului din țările din Asia Centrală a rămas practic neschimbată. În Tadjikistan, morcovii erau oferți

la 0,07-0,09 USD/kg, în timp ce în Uzbekistan prețurile pentru aceste produse erau încă stabilite la 0,13-0,17 USD/kg. În același timp, au existat modificări pe segmentul cartofilor. Pe piața uzbekă cartofii au scăzut ușor în preț, până la 0,27-0,38 USD/kg, iar pe piața tadjikă au scăzut la 0,25-0,27 USD / kg.

PREȚURILE LA CEAPĂ ÎN MOLDOVA SUNT LA JUMĂTATE FAȚĂ DE ANUL PRECEDENT

În Moldova, prețurile maxime cu ridicata la ceapă nu cresc peste 3 lei / kg (0,18 dolari/kg) din a doua decadă a lunii noiembrie. Iar aceasta reprezintă o jumătate din prețul pentru ceapă din decembrie 2019. Prețurile relativ mici în toamna-iarna acestui an au fost stabilite pentru aproape toate legumele de câmp, dar în acest moment ceapa este singura marfă din grupul de culturi rădăcinoase, al căror preț mediu nu arată aproape niciun semn de creștere. Săptămâna trecută, doar prețul pentru ceapa locală, de cea mai mică calitate, a crescut cu aproximativ 0,01-0,02 USD/kg.

Potrivit conducătorilor marilor ferme de legume, situația actuală li se pare una alarmantă, mai ales că pia-

ța locală a cepei stagnează chiar și în situația importurilor relativ mici de ceapă ieftină, în special din Ucraina. Ei se tem că în noul an, odată cu creșterea importurilor sezoniere de legume de bază, producătorii locali nu vor avea nicio șansă de a crește prețurile la ceapă. Între timp, stocurile de produse din depozitele fermelor de legume în acest moment nu sunt mai mici decât nivelul de anul trecut, pentru aceeași perioadă a sezonului.

Situația este agravată și de faptul că, datorită înăsprii restricțiilor din cauza creșterii incidenței COVID-19, legumicultorii se așteaptă la o scădere a cererii pentru principalele tipuri de produse, de la HoReCa, precum și a structurilor sociale și educaționale.

MAI PUȚIN DE 10% DIN SUPRAFAȚA CULTURILOR HORTICOLE ESTE IRIGATĂ ÎN MOLDOVA

Potrivit Asociației Utilizatorilor de Apă pentru Irigație din Moldova (AUAI), 6,5 mii ha au fost irigate în 2020 datorită capacităților tehnice ale sistemelor de irigații centralizate din țară. 9,6 milioane de metri cubi de apă au fost pompate în aceste terenuri agricole. Comparativ cu nivelul de anul trecut, acești indicatori aproape s-au dublat.

Inițial, nucleul AUAI consta din 10 asociații care gestionează sisteme de irigații centralizate, reconstituite în cadrul programului COMPACT. Anul acesta, numărul total de asociații incluse în AUAI a crescut la 30 datorită asociațiilor de fermieri, care au fost transferați la gestionarea sistemelor de irigații nemodernizate, dar eficiente, care se află la balanța agenției de stat „Apele Moldovei”. În total, membri AUAI astăzi sunt

453 de producători agricoli.

În 2020, cea mai mare creștere a indicatorilor suprafețelor irigate din Moldova a fost observată în zecile de asociații beneficiare ale programului Compact. Dacă în 2019 au irigat aproximativ 2 mii de hectare, atunci anul acesta - 3,8 mii de hectare. În medie, aceasta reprezintă aproximativ 50% din totalul terenurilor cultivate de fermierii membri ai acestor asociații. Cu toate acestea, nivelul de utilizare a sistemelor de irigații modernizate nu este încă ridicat, având în vedere că acestea sunt capabile să furnizeze apă la aproximativ 13 mii de hectare de teren agricol.

Cu toate acestea, unele dintre sistemele de irigație reabilitate în cadrul programului Compact sunt utilizate în mod activ. În special, membrii asociației care gestionează sistemul Criuleni și-au irigat 92% din terenurile agricole în 2020,

specializați în cultivarea strugurilor de masă, a pomuşoarelor, a fructelor și a legumelor de seră. Anul acesta, în structura suprafețelor agricole irigate de sisteme de irigații centralizate în zona Compact, aproximativ 51% au căzut pe

plantații de cartofi și legume (ceapă, porumb dulce, varză, ardei, morcovi, anghinare), 19% - pe livezi, 12% - pe pomuşoare și podgorii.

În plus față de sistemele de irigații centralizate situate pe malurile râurilor Nistru și Prut, există așa-numitele sisteme de „irigații la scară mică” la nivelul întreprinderilor agricole individuale din țară, folosind apa din râurile și lacurile mici. Se crede că, din contul „irigațiilor mici” din ultimii cinci ani, au fost irigate aproximativ 10-15 mii de hectare. Dar în ultimii doi ani uscați, sursele de apă pentru „irigații la scară mică” au scăzut dramatic.

Drept urmare, ținând cont de faptul că horticultura în Moldova se practică pe o suprafață totală de peste 200 de mii de hectare, se poate concluziona că mai puțin de 10% din această suprafață este de fapt irigată.

► PROGNOZĂ

PRODUȚIA DE STRUGURI DE MASĂ ÎN LUME ÎN SEZONUL ACTUAL SE VA RIDICA LA 25,7 MILIOANE DE TONE

Potrivit Departamentului Agriculturii al Statelor Unite (USDA), producția mondială de struguri de masă în 2020/21 se va ridica la 25,7 milioane de tone. Producția în China va crește cu 400 de mii de tone și va ajunge la 11 milioane de tone. Creșterea randamentelor și o bună calitate a produselor vor facilita exportul strugurilor chineze pe piața asiatică. Livrările vor crește cu 58 mii tone, la 420 mii tone. Importurile de struguri vor fi reduse cu 19 mii tone, la 220 mii tone, relatează FruitNews.

În Turcia, producția de struguri de masă va scădea la 2 milioane de tone, din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile (grindină) vara. Se estimează o ușoară scădere a exporturilor, la 200 mii tone. O scădere a livrării către piața din Orientul Mijlociu este compensată de o creștere a exporturilor către piețele din Rusia și Ucraina.

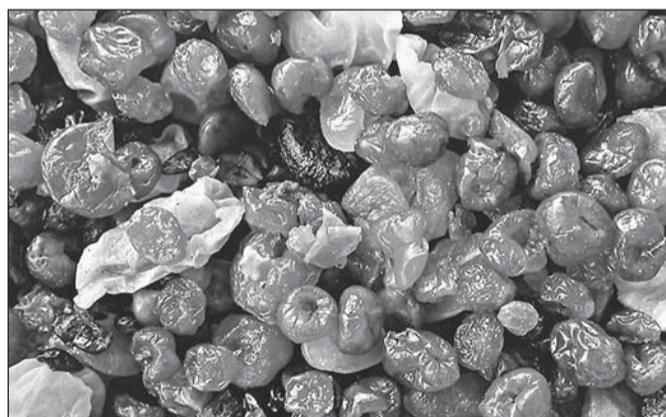
UE se așteaptă ca în 2020/21 recolta de struguri de masă va fi de bună calitate, dar producția va scădea cu 170 mii tone, până la 1,4 milioane tone, din cauza condi-

țiilor meteorologice nefavorabile din Italia. Exporturile din UE în sezonul actual vor fi unele record (75 de mii de tone). În același timp, ofertele de export de struguri europeni au scăzut pentru al șaptelea an consecutiv. Statele Unite vor crește producția de struguri de masă cu 100 de mii de tone, la 1 milion de tone. Exporturile vor scădea la 305 mii tone ca urmare a reducerii cererii în Mexic, iar importurile vor scădea la 650 mii tone din cauza scăderii producției și aprovizionării cu struguri mexicani. Recolta de struguri de masă în Peru va crește cu 12 mii tone, la 665 mii tone, datorită condițiilor favorabile de creștere și înființării de noi plantații. Exporturile vor crește cu 15 mii tone, la 415 mii tone. Producția de struguri în Chile în 2020/21 se va ridica la 785 mii tone. În Africa de Sud, se așteaptă ca producțiile să crească cu 8.000 de tone, până la 330.000 de tone, grație înființării de noi livezi și creșterii gamei de soiuri cultivate. Exporturile vor crește cu 7 mii tone - la 305 mii tone. Acest lucru va fi facilitat de creșterea livrărilor către piața UE.

ÎN MOLDOVA CREȘTE CEREREA DE POMUȘOARE USCATE

Creșterea infecției cu COVID-19 și a altor boli respiratorii în sezonul rece din Moldova stimulează cererea de pomușoare uscate și fructe. Măceșul și aronia neagră câștigă popularitate - pomușoare cu un conținut ridicat de vitamina C, precum și colecții „compot-cocktail” de fructe uscate, pe baza acestora.

Unul dintre cei mai mari producători de pomușoare uscate din țară este cooperativa antreprenorială MoBerry, care unește șapte ferme de pomușoare și horticoale din regiunea Ialoveni. Potrivit lui Aneta Ganenco, președintele cooperativei, pe măsură ce temperatura scade, amestecurile de pomușoare uscate și fructe pentru anumite categorii de consumatori. Aceste prezintă o alternativă prefe-

rată la fructele obișnuite de desert, ale căror prețuri cresc dinamic în noiembrie-decembrie, iar produsele importate prevalează în sortiment. Șeful MoBerry susține că, în 2020, costul pomușoarelor uscate este ridicat din cauza secetei. Cu toate acestea, ținând cont de puterea de cumpărare în scădere a consumatorului mediu din Moldova,

membrii cooperativei au decis să mențină nivelul prețului pentru produsele finite cam la nivelul anului trecut.

Sortimentul cooperativei include 36 de articole de bază. Unele dintre ele aparținând clasei „premium” sunt vândute doar printr-un lanț de buticuri axate pe gurmăni. Cu toate acestea, produsele din segmentele de mijloc și economie sunt furnizate mai multor rețele de supermarketuri din Chișinău.

În viitor, membrii cooperativei MoBerry intenționează să-și convertească livezile și plantațiile de fructe de pădure din standard în organic și să le certifice conform standardelor internaționale pentru exportul către Uniunea Europeană.

PREȚURILE SĂPTĂMÂNIALE ANGRO LA PRODUȚIA HORTICOLĂ

(24.12.2020)

Denumirea produsului	Prețurile producătorului, MDL/KG		
	minim	maxim	mediu
FRUCTE ȘI POMUȘOARE			
Mere Golden Delicious	9.00	10.00	9.00
Mere Idared	8.00	10.00	9.00
Mere Jonagold	10.00	11.00	10.00
Mere Reinette Simirenko	7.00	8.00	8.00
Mere Gala	9.00	10.00	9.00
Mere Grany Smith	11.00	12.00	11.00
Mere Fuji	13.00	13.00	13.00
Mere timpurii	-	-	-
Mere, alte soiuri	8.00	10.00	9.00
Pere Conference	18.00	20.00	18.00
Alte soiuri de pere	13.00	15.00	13.00
Struguri de masă (albi)	11.00	13.00	12.00
Struguri de masă (roșii)	17.00	19.00	17.00
Struguri negri	10.00	12.00	11.00
Struguri Moldova	10.00	11.00	10.00
Struguri Kismis	22.00	24.00	22.00
Caise	-	-	-
Prune	9.00	12.00	11.00
Piersici	-	-	-
Portocale	15.00	16.00	15.00
Mandarine	13.00	16.00	14.00
Banane (galbene)	19.00	20.00	19.00
Zmeură	-	-	-
Căpșune	-	-	-
Afine (calitate superioară)	-	-	-
Afine (clasa I)	-	-	-
Mure	-	-	-
Coacăză (neagră)	-	-	-
Coacăză (roșie)	-	-	-
Cireșe (diametrul peste 26 mm)	-	-	-
Cireșe (diametrul până la 26 mm)	-	-	-
Vișine	-	-	-
Pepene verde (harbuz)	-	-	-
Pepene galben (zemos)	-	-	-
LEGUME			
Cartofi (recolta anului curent)	3.0	4.50	3.50
Cartofi (recolta anului trecut)	-	-	-
Morcovi (recolta anului curent)	3.50	4.50	4.00
Morcovi (recolta anului trecut)	-	-	-
Ceapă galbenă (recolta anului curent)	2.80	3.50	3.00
Ceapă galbenă (recolta anului trecut)	-	-	-
Tomate de seră (roșii, rotunde)	18.00	19.00	18.00
Tomate de seră (roze)	24.00	25.00	24.00
Tomate de seră (roșii, cărnoase)	-	-	-
Tomate de seră (soi Cherry)	26.00	27.00	26.00
Castraveți de seră (scurți, netezi)	-	-	-
Castraveți de seră (scurți, cu suprafața zgrunțuroasă)	17.00	19.00	18.00
Castraveți de seră (lungi, netezi)	-	-	-
Ardei dulci de seră (roșii)	26.00	28.00	26.00
Ardei dulci de seră (verzi)	15.00	17.00	15.00
Ardei dulci de seră (galbeni)	26.00	28.00	26.00
VERDEȚURI			
Pătrunjel	50.00	55.00	50.00
Mărar	50.00	55.00	50.00
Coriandru	45.00	50.00	45.00
Busuioc	270.00	290.00	280.00
NUCI ȘI FRUCTE DESHIDRATATE			
Miez de nuci	90.00	100.00	90.00
Nuci (cu coajă)	25.00	35.00	30.00
Miez de alune	-	-	-
Alune (cu coajă)	45.00	60.00	55.00
Miez de migdale	150.00	170.00	160.00
Migdale (cu coajă)	40.00	50.00	45.00
Caise deshidratate	-	-	-

REPUBLICA MOLDOVA: CU CÂT A SCĂZUT PRODUCȚIA AGRICOLĂ ÎN PRIMELE NOUĂ LUNI ALE LUI 2020

Potrivit Biroului Național de Statistică, producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în ianuarie-septembrie 2020, conform estimărilor preliminare, a însumat în prețuri curente 21000,5 mil. lei, constituind 74,7% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului 2019. Micșorarea producției globale agricole a fost determinată de scăderea producției vegetale cu 35,5% și a producției animaliere cu 2,8%, fiind resimțit impactul condițiilor climaterice nefavorabile din anul curent.

În trimestrul III a.c. producția agricolă, conform estimărilor, s-a redus cu 31,3 % față de trimestrul corespunzător al anului precedent, inclusiv producția vegetală – cu 36,0% și cea animală – cu 9,3% (ved. Tabelul 1). Ponderele producției agricole obținute în trimestrul III 2020 constituie 72,4% din total producție agricolă obținută în 9 luni 2020 (ponderea trimestrului III 2019 în total 9 luni 2019 constituie 79,1%).

Tabelul 1.
Dinamica indicilor trimestriali ai volumului producției agricole în gospodăriile de toate categoriile, în 2019-2020 (în % față de trimestrul corespunzător din anul precedent)

	Anul	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	An
Total producția agricolă din care	2019	98,0	94,6	105,3	87,9	98,4
	2020	102,4	94,4	68,7	x	x
producția vegetală	2019	103,6	91,0	108,4	87,4	100,2
	2020	89,2	72,9	64,0	x	x
producția animalieră	2019	97,9	96,0	93,1	90,0	94,0
	2020	102,6	102,0	90,7	x	x

FITOTEHNIE. Recolta anului curent se caracterizează prin micșorarea recoltei globale a majorității culturilor agricole, îndeosebi a culturilor cerealiere. Conform estimărilor prealabile, în anul curent, recolta globală a culturilor cerealiere și leguminoase boabe (fără porumb) în gospodăriile de toate categoriile a constituit circa 700 mii tone (cu cca 50,7% mai puțin față de perioada similară a anului precedent), din care recolta orzului a constituit 105 mii tone (cu 37,2% mai puțin), a leguminoaselor boabe – 26 mii tone (cu 49,2 % mai puțin), a grâului – 557 mii tone (cu 51,4% mai puțin).

Mersul recoltării în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)² indică micșorarea considerabilă a recoltei medii la majoritatea culturilor agricole principale.

Tabelul 2.
Recolta medie a culturilor agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)² în perioada de recoltare până la 1 octombrie 2020

		Chintale la 1 hectar	Ianuarie-septembrie 2020 în % față de ianuarie-septembrie 2019
Cereale și leguminoase boabe (fără porumb) – total ³	Cereale și leguminoase boabe (fără porumb) – total ³	18,0	56,1
din care:	din care:		
grâu de toamnă și primăvară ³	grâu de toamnă și primăvară ³	17,5	53,5
orz de toamnă și primăvară ³	orz de toamnă și primăvară ³	21,2	66,3
leguminoase boabe – total ³	leguminoase boabe – total ³	13,8	66,7
Porumb pentru boabe	Porumb pentru boabe	12,2	28,4
Floarea soarelui ³	Floarea soarelui ³	12,5	52,7
Sfeclă de zahăr ³	Sfeclă de zahăr ³	251,9	65,7
Rapiță ³	Rapiță ³	19,3	94,6
Soia	Soia	9,6	52,2
Fructe sămânțoase	Fructe sămânțoase	116,4	83,0
Fructe sămburoase	Fructe sămburoase	55,7	79,1
Struguri	Struguri	44,9	63,0

Analiza recoltei medii a culturilor agricole în întreprinderile agricole (inclusiv gospodăriile țărănești (de fermier) mari)² în profil teritorial arată, că cei mai înalți indici la majoritatea culturilor agricole au fost înregistrați în regiunea de dezvoltare Nord, e.g. la culturile cerealiere și leguminoase boabe – 22,7 chintale la 1 hectar, sau cu 31% mai mult decât în medie pe țară.

ZOOTEHNIE. Producția animalieră pe principalele tipuri, conform estimărilor, se caracterizează prin următoarele date:

Tabelul 3.
Producția animalieră pe principalele tipuri

	Ianuarie-septembrie 2020		
	total	în % față de ianuarie-septembrie 2019	Ponderele (în % față de total)
Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) – total, mii tone	147,7	101,7	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	73,0	116,0	49,4
gospodăriile populației	74,7	90,8	50,6
Lapte – total, mii tone	269,3	86,9	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	17,5	96,8	6,5
gospodăriile populației	251,8	86,2	93,5
Ouă – total, mil. buc.	535,6	92,9	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	206,5	86,8	38,6
gospodăriile populației	329,1	97,2	61,4

Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) în ianuarie-septembrie 2020 față de perioada respectivă a anului precedent în gospodăriile de toate categoriile a crescut cu 1,7% datorită majorării volumului producției animale cu 16,0% în întreprinderile agricole (generată de majorarea producției de porcine cu 30%). În același timp, în gospodăriile populației creșterea vitelor și păsărilor a scăzut cu 9,2%.

Producția de lapte și de ouă în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, respectiv, cu 13,1% și cu 7,1% în rezultatul micșorării producției atât în întreprinderile agricole (respectiv, cu 3,2% și cu 13,2%), cât și în gospodăriile populației (respectiv, cu 13,8% și cu 2,8%).

La 1 octombrie 2020 față de data respectivă a anului trecut a fost înregistrată micșorarea efectivului de animale în gospodăriile de toate categoriile, cu excepția efectivului de porcine în întreprinderile agricole, care a crescut cu 9,2% (ved. Tabelul 4).

Tabelul 4.
Efectivul de animale pe principalele specii

	La 1 octombrie 2020		Ponderele (în % față de total)
	mii capete	în % față de 1 octombrie 2019	
Bovine – total	115,0	84,3	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	16,7	93,1	14,5
gospodăriile populației	98,3	82,9	85,5
din ele vaci – total	76,0	83,0	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	4,6	91,7	6,1
gospodăriile populației	71,4	82,3	93,9
Porcine – total	411,2	97,5	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	243,5	109,2	59,2
gospodăriile populației	167,7	84,4	40,8
Ovine și caprine – total	634,2	82,6	100,0
din care:			
întreprinderile agricole ⁴	18,5	64,6	2,9
gospodăriile populației	615,7	83,3	97,1
Păsări (întreprinderile agricole ⁴)	3797,4	82,1	x

Note:

1 Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender.

2 Gospodăriile țărănești (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste.

3 În masă după finisare.

4 Întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești (de fermier) care au la bilanț animale.

SERVICIILE OFERITE DE REȚEAUA FEDERAȚIEI AGRICULTORILOR DIN MOLDOVA

DEZVOLTAREA AFACERILOR

- Elaborarea planurilor de afaceri
- Asistență la elaborarea pachetului de documente pentru accesarea finanțărilor
- Asistență la efectuarea studiilor de fezabilitate a investițiilor și identificarea furnizorilor de echipamente
- Asistență la pregătirea aplicațiilor pentru accesarea subvențiilor
- Organizarea seminarelor de consultanță și formare a producătorilor agricoli în cadrul Măsurii 5 din Regulamentul de subvenționare
- Organizarea vizitelor și misiunilor de afaceri

DEZVOLTAREA COOPERATIVELOR

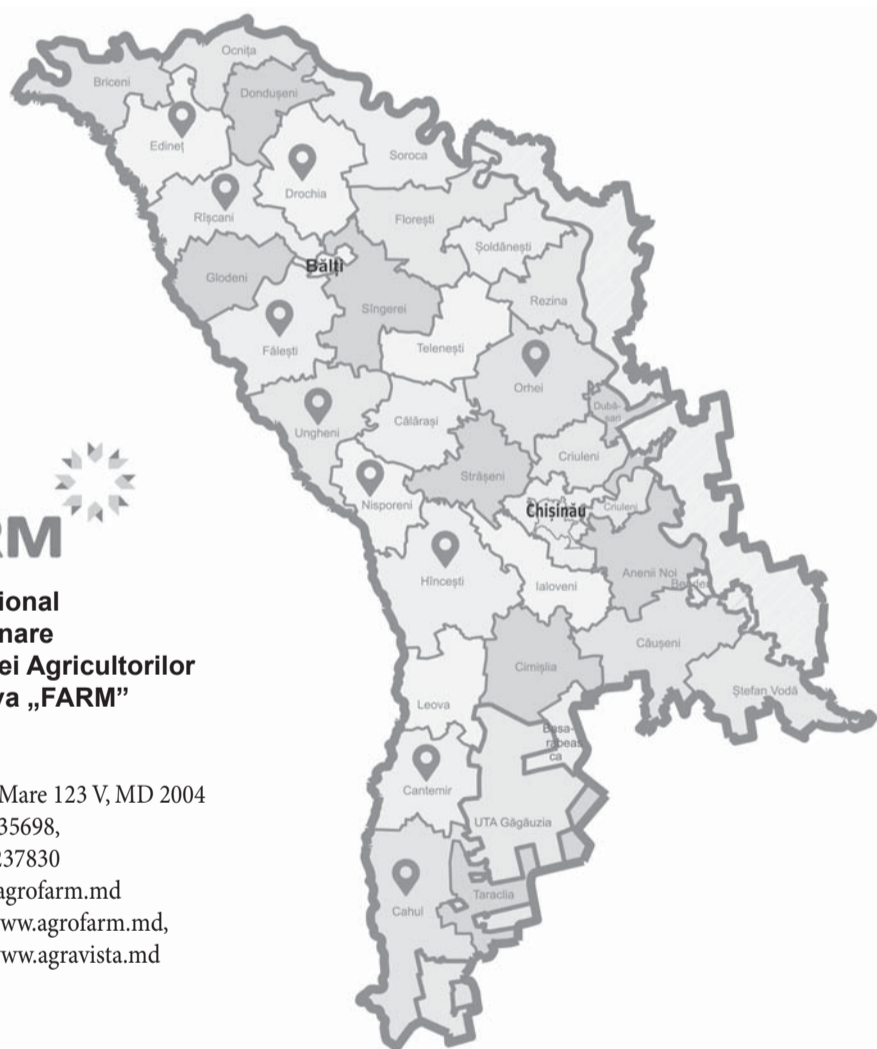
- Asistență la crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing
- Asistență la crearea și dezvoltarea asociațiilor profesionale pe produs
- Instruiri în dezvoltarea afacerilor și cooperativelor de marketing

SERVICII DE MARKETING

- Servicii de intermediere a producției agricole
- Oferirea informației despre prețuri și piețe
- Promovarea cererilor și ofertelor comerciale
- Elaborarea studiilor și a cercetărilor de piață

Pentru informații suplimentare apelați oficiul național și organizațiile regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

Organizațiile Regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

FARM

Oficiul Național
de Coordonare
al Federației Agricultorilor
din Moldova „FARM”

Or. Chișinău,
Bd. Ștefan cel Mare 123 V, MD 2004
Tel: +373 22 235698,
Fax: +373 22 237830
Email: farm@agrofarm.md
Pagina web: www.agrofarm.md,
www.agravista.md

CANTEMIR

AO „Fermer- AGROinform”
Str. Trandafirilor 2, et. IV, of. 408
Tel: 0 273 2 28 53
cantemir@agrofarm.md

CAHUL

AO „Centrul de Business din Cahul”
Piața Independenței, 6, of. 105; MD
Tel: 0 299 2 14 13
cahul@agrofarm.md

NISPORENI

OO „Nis-AGROinform”
Str. Suveranității, 2, et.3, of. 307
Tel: 0 246 2 38 57
nisporeni@agrofarm.md

DROCHIA

AO „AGRO-CONS”,
Bd. Independenței, 48
Tel: 0 252 2 70 32
drochia@agrofarm.md

EDINEȚ

A.O. „AGROinform”
Șos. Bucovinei, 37
Tel: 0 246 2 43 84
edinet@agrofarm.md

FĂLEȘTI

AO „CUTEZĂTORUL”
Str. Ștefan cel Mare, 50, et.1, of. 126
Tel: 0 259 2 29 51
falesti@agrofarm.md

HÂNCEȘTI

AO „Centrul de Extensiune în Agricultură”
Str. Mihalcea Hâncu, 123, et. 4, bir. 62
Tel: 0 269 2 34 08
hincesti@agrofarm.md

ORHEI

AO „ORHCONSINFO”
str. Vasile Mahu, 141
Tel: 0 235 24 955
orhei@agrofarm.md

RÂȘCANI

AO „Asociația Femeilor de Afaceri
din Sectorul Rural”
Str. Independenței 44, of. 12
Tel: 0 256 2 45 84
riscani@agrofarm.md

UNGHENI

AO „Centrul Pentru Inițiativă Privată”
Str. Națională, 7, bir.507,
Tel: 0 236 2 34 55
ungheni@agrofarm.md

SOROCA

„Teragronord”
str. Ștefan cel Mare 27a/5
Tel: 069021249
teragronord@gmail.com
soroca@agrofarm.md

TRANSNISTRIA

AO „Vitality”
Tiraspol, str. Yunoști 48 of. 10, MD 3300
068822395
tiraspol@agrofarm.md
ongvitality@gmail.com
viacheslav.bezhenar@gmail.com

În paginile ziarului **Agravista** PUTEȚI PLASA ANUNȚURILE Dvs comerciale.

DORIȚI SĂ **VINDEȚI** SAU SĂ **PROCURAȚI** MATERIAL SĂDITOR, INPUTURI, TEHNICĂ SAU PRODUCȚIE AGRICOLĂ?

Doriți ca despre oferta Dvs să știe cât mai mulți fermieri, producători agricoli,

PERSOANE CU ADEVĂRAT INTERESATE DE DOMENIU?

Ziarul **Agravista** Vă pune la dispoziție **SPAȚIU PENTRU PROMOVARE.**

PUBLICUL DVS ȚINTĂ SUNT TOCMAI CITITORII NOȘTRI!

Nu ezitați să ne contactați la adresa redacției:

Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 123 „V”
Tel: (022)23 56 98; (+373)6 888 22 11 Fax: (022) 23 78 30;
Sau la adresa de e-mail: ebalan@agrofarm.md

* **PROMOȚIE!** Anunțurile de mică publicitate
pentru membrii Federației Agricultorilor din Moldova
se plasează gratuit

FACEȚI UN PAS ÎNAINTE, PROMOVAȚI-VĂ AFACEREA!

**ABONAREA
2021**

DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE

ȘI NU ȘTIȚI ÎN CE DOMENIU SĂ INVESTIȚI?

Abonați-Vă la ziarul

ZIARUL PENTRU ȘI DESPRE
AGRICULTORI

Agravista

INDEX DE ABONARE: PM 21948
AGROMEDIAINFORM

Agravista* este publicația periodică care apare de două ori pe lună cu un tiraj de peste 3500 de exemplare. Ziarul este unul de profil agricol iar abonații Agravista sunt agricultorii, persoanele interesate de domeniu, autoritățile publice locale și naționale.

**TOATE ACESTEA LA UN PREȚ
REZONABIL DE NUMAI**

154 de lei

PENTRU UN ABONAMENT

ANUAL

Tematica materialelor o constituie problemele și realizările agriculturii din țara noastră, dar și de peste hotare.

ÎN FIECARE NUMĂR GĂSIȚI:

- ✓ *interviuri cu persoane de decizie,*
- ✓ *știri de actualitate,*
- ✓ *reportaje de la evenimente relevante pentru agricultori,*
- ✓ *istorii de succes,*
- ✓ *explicarea legislației în domeniu,*
- ✓ *anunțuri despre dezvoltare, finanțare și școlarizare pentru agricultori.*

PREȚURI DE ABONARE (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
14	42	84	126	154

* august vacanță

ABONAMENTE LA ZIARUL NOSTRU POT FI PERFECTATE ÎN TOATE OFICIILE POȘTALE

